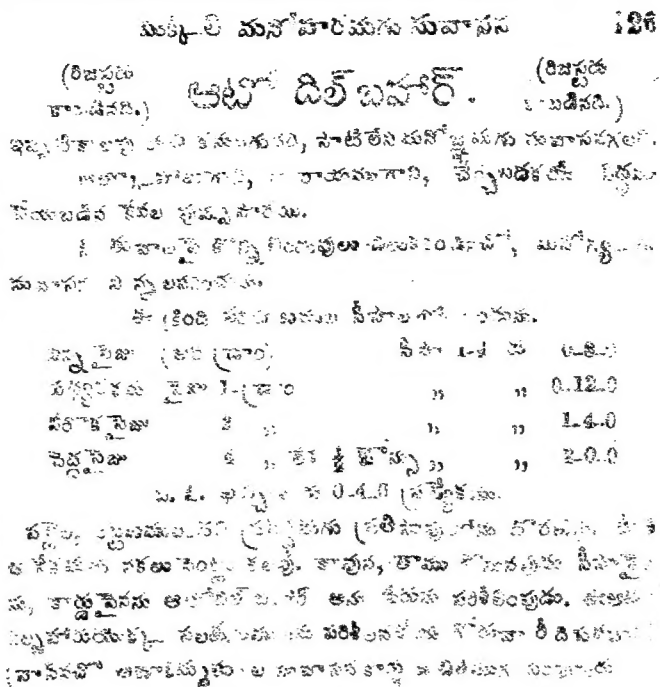

సంచిక ౧౭

BOMBAY

[illegible]

పాంతు పాంతు నివారణి

ఓమం - కర్పూరం

ఒకే సీసా ఎనమండుగురిని బ్రతికించినది.

జెస్టియన్ మిషన్ సొసైటీ రెవరెండు టి. ఎఫ్. నీకల్ సన్ గారు వ్రాసిరి:— వాంతిబేది కలిగినవారికి మీయొక్క ఓరుంకర్పూర్ గుణముచేసినందుకు నేను బుక్కిలలి సంతోషముతో సాక్ష్యముచెప్పగలను. 1884న సంకల్పవరమున డిక్షిజెండ్రియాలొనుండు మన్నారగుడి అనే నా పూర్వీకమున్న చుట్టుపట్ల గ్రామములొనున్న వాంతిబేది విశేషముగా వ్యాపించి ఉక్రశించుచుండెను. ఒకరోజున యిద్దరు మనుష్యులు అందులొ ఒకరు పోలీసుబంట్రోతు - మిక్కిలి దుఃఖముతో నా యింటికి ముందుకు గాను వచ్చిరి. వారికి మీయొక్క ఓరుంకర్పూర్ గుమారు, అవగా నడతరము, నీసా ఒకటి యిచ్చి వాడుక చేసే విధము చెప్పిరి. పక్షము, అవగా రెండు వారులు లోచల వారు తిరిగివచ్చి నాకు వందనములు చెప్పిరి. ఏమగుచు బిడ్డలును, ముగ్గురు స్త్రీలును ఓరుంకర్పూర్ వల్ల కాపాడబడిరి రని నాతో చెప్పిరి. వారు చెప్పిన దృష్టాంతము నిజమని నమ్ముటకు నాకు పూర్ణ మైన కారణము లుండెను.

వీరిని యిరిటియా నుంచుకొనుము.

ప్రతి బౌద్ధ పురాణమున వర్తమలయొద్దను దొర
మను. నీనా ఒకటికి వెల ఆ. 8, రు. 1, 1-8-0,
2-12-0, 11-0-0.

మీరు ఈ బొమ్మలను చూడడం కష్టమైన యెడల
నేరుగా యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయవచ్చు.

(1122) Agents: Oakley, Bowden & Company,
15, Armenian Street, MADRAS.

దేవి సర్వమేఘ సంజీవినునానె

ఒక బుద్ధి మూడు రోజుల నూనె వెల రూ
ఈ యధ్యులైన నూనె యొక సిద్ధపహత్యునికల్ల
గ్రహింపబడినది. ఈనూనె రసగంధసాహజులులేక అ
మూలికల రసములతో చేయబడినవి. ఇంద్రోక్కికొక్క మ
యు చెయిగడిచినట్టి రోగములను ఖండించునని సిద్ధశాస్త్ర
లందు చెప్పబడియున్నవి. యీ సంచీవిని పుచ్చుకొని
డల మేఘజ్వరము, నల్లమేఘము, పవిత్రము, కొలుకు, న
వాయువు, తొడరణము, ఏడుగ కాల్య జ్వరము, అందహా
మొదలగు రోగములు ఖండింపఁబడి దేహకాంతి నిచ్చును

దేవేపండ్ల, అ. క. కర్ణాటక మొదలియారు దేవేపండ్ల వేద్యశాల, ఎన్.ఎస్. బిలింగు మద్రాస్.

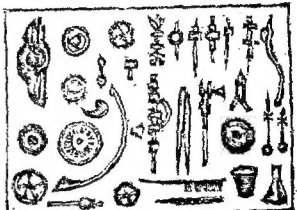
అంధుల కర్వకొకాళ-విద్యా ప్రవృత్తి.
ఇది శ్రీయుత క్షేత్రంబు రామలింగారెడ్డి గారికి
అంధుల కర్వకొకాళ-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ శాసనసభ, 7 తింబకేటి సీట్, మదరాసు.

కనుచును సంతపి
 తుల్యమునగు వస్తువుల
 చేయున్నవి. ఇట్టిసం
 బంధమున వుండు, దు
 రద్రగజ్జి, పొడలు మొ
 దలగు సర్వ వ్యాధులు
 అత్రాక్షర్యముగావా
 నునుపును, నాశమును
 యిచ్చును. అన్నిచోట్లను క్రయమునకు దొరకును. ప్రతిబిత్తితై
 మా పాపమాత్రాదుర్త వాగ్రత్తగా గమనింపును. (751)
 రంగనాథు శక్తి లింగు బుదర్లు, మువ రాసు.

చిరముగా

పంపబడును.

TOHFAFROSH WATCH & Co,
Dealers in Watches Maerials, Tools,
BHENDI BAZAAR, POST No. 9, BOMBAY.
(881) க. சீரமுல சூரஜ் நகர் வாணிகரணம்.

నిస్పృహమై పట్టియు అచిరకాలముగో
తీవ్రమక గుణమిచ్చునది

అన్ని చర్యవ్యాసులకును వెర్రీషియను గాయత్ర
చదురు అమోఘముగా పనిచేయును గాన ఉపయో
గించుడు. గజ్జి, గాయము, కాలిన గాయములకు, కత్తి
వేలులకు పయోగించును. తామరకు కూడ ఉపకరించు
ను. ప్రతియింటి నుండవలసిన మందు. బుడ్డి 1-కి 0-8-0-
8 బుడ్లు ఒకేసారి తొనిన 1-6-0 లకు ఈయవచ్చును.

వెర్రీషియన్ అల్బర్ ఆయిల్ కంపెనీ,
(1144) రాయవేలు, విడుద గాను.

అమృతవర్షి

గ్రంథకర్త :- కంచనపల్లి కనకమ్మగారు.
 దిక్కులేని ఇద్దరు పిల్లలూ అమ్మ నవలయొక్క అంద్రీకరణము.
 అచ్చులే చమత్కారమగు నవల.
 వెల ప్రతి 1-కి 1-40, పోస్టేజి వేటు.
 బిరునామ:- కె. పూగేశ్వరరావుగారు,
 6, తంబుకెటిపీబి, బి.టి. మదరాసు.

కారణంబు: — ఇది ప్రాథమికమైనదియను నాటికము.
 ఉండుదురాచారసంస్కరణమునకు ముందు విందు జాపబడినది.
 అందున జరిగినకలుపును. వెల 0—4—0 పోస్టేజి వేలం.
 జగ్గనమతి కాకాగారిలయను, 7 లి.ము శుక్ర వీధి, నందరాసు.

ఇది మా తమ చదువుకుదు

(1007)

సమోహన శాస్త్రము చదివితారా?

ఇట్టి విద్య పూర్వకాలముం దుండెడిదిగాని యిపుడు
బాగా తెలిసినవారులేదు. ఇది చదివిన లోకములో అన్నియు
గలవసాలుదుము. చూచినగాని తీరదు. తెలయ, 20-0

వ్యవహార చంద్రికః—ఈ కాలములో చదువుకొనిన
వారి కందరికి బహుశంపయోగము. ఇతరుల సహాయము లే
కుండా వారి వారి వ్యవహారములన్నియు యీ పుస్తకము
దగ్గరకుంచుకొనిన చక్కపెట్టుకొన గలరు. 0-12-0

ఈ క్రిందిపుస్తకములు కలవుకొని 20 రకముల పుస్తక
ముల ఒకపెట్టుగా కొనువారికి రు 4లకు పుస్తకభాండాగార
ములకు మాత్రము ఇయ్యబడును. ఇతరులకు మామూలుధరలు.

శిల్పి సామ్రాజ్యము (అ 8) సుధద్రాష్ట్రనీయుము (అ 12)
బృహద్రాష్ట్రము (1-8-0) శ్రీ వచనభూషణము (అ 12)
అర్చనాధికవర్ణిత (అ 4) బాలాగ్నవా విధి (అ 8) వేద్యాదుల
ధర్మచంద్రిక (అ 6) (అ 1) పెద్దలనాటి మద్దుకధలు (అ 4)
మూర్తిప్రయోసాగ్ధానం (12అ) ప్రాచీనవిద్యరత్నావళి (6అ)
ఇతర పుస్తకములు, హస్త సామానులు వగైరాకూడి
పంపబడును. ఒక కార్డుప్రాసిన సముజాయిషి పంపబడును.

గాలి తరగడా నుపయోగించితిరా? సుఖముగా
పరుండగోరువారు కావలసినపుడు నోటితో ఉడిచిన పెద్దదిగా
అవును. అవసరములేనపుడు జేబులో నిముడును. 1-8-0

భాస్కర కంపెనీ, 23, బందరువిధి, మదరాసు.

బ్రాహ్మణేతర సభ

పైనికోడ్యము.

పైనికోడ్యము విశ్వేశ్వర పురమునందు, దక్షిణంబున 'లింగ' ఛేదనము వారి యాజమాన్యమున యిటీవల ఇంగ్లండు ప్రధానమంత్రి గారిచే ఇండియా రాజప్రతినిధికి పంపబడిన, పైనికోడ్యము, సందర్శనమునకు సభ జరిగెను. రా. బి. పి. త్యాగరాజు శ్రేష్ఠి, టి. ఎమ్. నాయుడు, తెలస్రాం రాజు, చల్లపల్లి కుమారజుమిందారు గౌ. ఆ. మూర్తినాథరాజుమూర్తి నాయుడు, పి. రామానాయునింగారు, పితాపురం రాజగార్లు, ఇతర బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖులు పెక్కుమందియును సభకు విచ్చేరిరి. చల్లపల్లి కుమారరాజుగారి ధ్యక్షతన పరిపాలించి, సభోద్దేశమును గురించి

అధ్యక్షులు

ఇట్లు పర్యవేక్షించిరి: రామానంద మహాభారతము లందు గారి, ప్రపంచ చరిత్రయు దేవతామయమున గాని మనము కనిపించి ఎరుగని మహాభారత సంగ్రామము నేటివరకును అతితీవ్రముగ జరుగుచు ఇహోపా ఛేదనమునందు ముక్కులు ముక్కులుగా చీల్చివేయుచున్నది. జగ్గము శత్రువుల దుష్కర్తవ్యములు, అపాంకారములు, అలజడులు నానాటికి మురుగుచున్నవి. మన బ్రిటిషువారికి కష్టములు, బాధలు మరింత పెంచుచున్నవి. ఇప్పుడు పశ్చిమరంగము యుద్ధ పరిస్థితులను బట్టి చూడ యామహాభారత సంగ్రామ మెప్పుడు తుదముట్టుతో యూహించుట కేమాత్రమును వీలుగావున్నది. యుద్ధవార్తా వలన బాగుగ పరికించుకొంటున్న బ్రిటిషువారు కేవలము ఆత్మ సంరక్షణార్థ ముకొరకై పోరాడుచున్నట్లుల వ్యక్తము కాగలదు. నిజముగాడ యంతే యని బ్రిటిషువారే యొప్పుకొనిరి.

మనమందరమును మనదృష్టమగు రాజభక్తిని వెలిబుచ్చి సర్వవిధముల ప్రభుత్వము వారికి తోడ్పడవలసిన సమయ మా సన్నమయినది. ఇంగ్లండు ప్రధానమంత్రి గారు ఇండియా రాజప్రతినిధికి పంపిన సందేశమును దానికి రాజప్రతినిధిగారి ద్వారా ప్రత్యక్షమున చూచినయెడల పరిస్థితులు విచిత్రముకాగలవు. కాబట్టి యిప్పుడు మనము చేయవలసిన కర్తవ్యమేమన ప్రభుత్వమువారికి మనము సర్వవిధముల విజయప్రాప్తికై తోడ్పడగలమని వాదన మొనగుటయే. యుద్ధములో పోరాడుటకు మన ఘోషము, యుద్ధ కృత్యములకై నిస్తారధనమును ప్రభుత్వము వారికి కావలసియున్నది. ప్రభుత్వము వారికి ఈ రెండింటిని సమకూర్చి తోడ్పడగలము. క్రిందటి సంవత్సరము రాజులు, మహారాజులు, జమీందారులు యుద్ధనిధికై యిచ్చిన లక్షలకొలది రూప్యములు విరాళములు చాలక 10 కోట్ల పానులను యుద్ధ ఋణమునకై వసూలుచేసిరి. ఈ సహాయము చాలదు. మన మింకను ఎక్కువగా స్వాధీనత్యాగమును, ఉదార స్వభావమును, ఉత్సాహమును చూపివగాని మన బ్రిటిషువారికి నిజము ప్రాప్తికి తోడ్పడ బాలము. ఇప్పటి పరిస్థితులను బట్టి చూడ హిందూదేశమునకు కూడ కీడువాటిల్లునట్లు గన్పట్టుచున్నది. భారతదేశము గూడ యుద్ధ భూమి అగునేమో యన్నట్లున్నది. స్వచ్ఛములను స్వీయములను సంరక్షించు కొనుటకై నను యుద్ధసంబంధమైన విద్య నేర్చుకొని వైనిఖలుగానుండుట అత్యంతావశ్యకము. ఈ విషయములో బంగాళదేశజులను అదర్శముగా ముందుకొని ప్రవర్తించవలెను. చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారిని చెన్న రాజధానియందు గూడ నిర్బంధవైదిక కాసమును ఆచరణ లానికి తీసికొని రావలయునని కోరవలయును. తెలస్రాం, వెంకటగిరి, గౌ. ముప్పిలి నాయుడు మొదలైన జమీందారులు లందరు పైనికోడ్యములకేరి ప్రభుత్వమువారికి సహాయము చేయుటకు సంసిద్ధులై యున్నారు. పరమ పవిత్రమైన యీ భారతమాత పెక్కుండు వీరులకు ప్రేరణల సంపన్నులకు కన్ను తెల్లియై యున్నట్లు మనచరిత్రలేనిదర్శనములు. ఏమనుజుడుగాని, ఏవాలివారుగాని తమంతట స్వశక్తిమీద ఆధారపడినగాని ఏకజాతీయ భావము సంభవము.

ప్రతి మనజుడును ప్రభుత్వమువారి యందు తనకు గల రాజభక్తిని, అనురాగమును, కృతజ్ఞతయును చూపించుట కనకావళిగలిగినందులకు సంతసింపవలయును. మన బ్రాహ్మణేతరులలో గూడ పెక్కుండు వీరులు గలరు. శ్రీ కృష్ణదేవరాయలు యొక్క వీరరసమంతయు కన్నులకు గట్టినట్లుగా ప్రతి భారతీయుని మానసము నందును ప్రతిబింబితమగుచున్నది. ఇటీవల సర్ విలియం మేయెర్ గారు చెన్నపురిలో యుద్ధ ఋణమును గురించి యుపన్యసించుచు, చెన్న రాజ

ధాని సిస్టును, రాబడి పన్నును ఇతర రాజధానుల కంటె పెక్కుండుగా చెల్లించుచున్న యుద్ధఋణమునందు మాత్రము వెనుకబడియుండుట కడుకోవలసియుచున్నది, చెన్న రాజధాని వారుగూడ తదితర రాజధానులవలె నుండంజవేసి యుద్ధఋణమునకు సహాయము చేయవలయుననియు కోరిరి. మనంతట మనము స్వబుద్ధిని సహాయము చేయిచో ప్రభుత్వమువారు పన్నులు ఎక్కువచేయవలసి వచ్చును. అట్టివిషయ నితి సంభవించక పూర్వము మన యధాశక్తిని మనము తోడ్పడవలయును. ప్రతిపక్షమును పట్టణమునకును మనఘోషలను పంపి యుపన్యాసములు నిప్పించి ప్రతిమనుజుని నైర్యమునందు కేరవలయునని ప్రోత్సాహపరచవలయును. ఇట్టి పరిస్థితులలో మనము ప్రభుత్వమువారికి సహాయ మొనర్చుట మనవిధి. మిగిలిన పనులన్నియు కట్టిపెట్టి మొట్టమొదట ఈ పనినిగురించి ఆలోచించవలయును. కడపటిమనుజుని వరకును, కడపటి దమ్ముడి వరకును ప్రభుత్వమువారికి సహాయము చేయవలెను. మన భావ్య భిన్నభియంతయు వారి యభివృద్ధిపై నాధారపడియున్నది.

1-వ తీర్మానము.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్య సంరక్షణమునకు, సామ్రాజ్య ప్రాభవమునకును గౌరవమునకునే గాక ఆశియాఖండమును జర్మనుల దౌర్జన్యమునండి, రక్షించు కొనుటకును హిందూ దేశము నందు ప్రభుత్వము వారును ప్రజలును ప్రయత్నములను ద్విగుణీకరింపవలెనని ఆంగ్ల ప్రధానమంత్రి పంపిన సందేశమునకు ఈ బ్రాహ్మణేతర మహా సభవారు సంపూర్ణ మోదమును దెల్పుచు ప్రధాన మంత్రిగారి సందేశము ననుసరించి సాధ్యమైనంత కఠిన తోడ్పడుటకు ప్రతిజ్ఞ చేయుచున్నారని తీర్మానము.

దొరై రాజుగారు

ఉపపాదించుచు ఇట్లు పర్యవేక్షించిరి:— తక్షణస్వ రాజ్య వారులు కొంతమంది స్వరాజ్యమునకై కేక లిడుచున్నారు తాము స్వశక్తిమీద నాధారపడి శత్రువుల బాధనుండి తప్పించుకొనగలిగిన స్థితియందుండినగాని స్వరాజ్యము వచ్చినకల లాభములేదు. మన బ్రిటిషువారు ప్రాణసంరక్షణకునై యుద్ధము సల్పుచుండ మనదేశములో కొంతమంది సత్యాగ్రహవలంబును గురించి యుపన్యాసములు సల్పుట, రైతులును పన్నులు చెల్లించవలదని ప్రోత్సాహ పరచుట, నైర్యములో కేరవలదని జనులకు దుర్భేదము గావించుట మొదలైన దుష్కర్తవ్యములను గావించుట కడుంగదు కోవలసియును. ప్రభుత్వము ఇట్టి అందోళనమును వెంటనే ఆగగద్దొక్కవలయును. ప్రభుత్వమువారు మనలను మనుష్యు, ద్రవ్యబల సహాయమును గోరుచున్నారు. శక్తివంతులవలెనైర్యములో సాధ్యమయి నంతమంది చేర్చియును యుద్ధఋణమునకు కావలసినంత ధనము సోపంగియు బ్రిటిషువారి విజయప్రాప్తికై సహాయము చేయవలయును.

ఈ తీర్మానము కందస్సామి కెట్టగారిచే నామోదింపబడి సోమవారందరం పిళ్లగారిచే ద్రవిడభాష నందు బలమింపబడి అంగీకరింపబడినది.

2-వ తీర్మానము.

ఈ బ్రాహ్మణేతర సభవారు తమ సంఘమున యుక్త వయస్సు గలిగి, దేశోద్ధారణలలో నర్హులైయున్న వారిని సేనలో చేర్చి సామ్రాజ్య సంరక్షణము చేయుటకు సాధ్యమైనంతకఠిన ప్రయత్నించుటకు ప్రతిజ్ఞ బూనుచున్నారు.

3-వ తీర్మానము.

బ్రాహ్మణేతర జనులను వీలైనంతవఱకు యుద్ధనిధికి తోడ్పడుటకు ధనమును సమకూర్చుటకు సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

డాక్టరు నాయుడుగారు.

కొంతమంది ప్రేక్షకులచేత బలవంత పెట్టబడగా నిట్లు పర్యవేక్షించిరి: పైనికోడ్యము విషయమునను బంగాళీ దేశ ఘటనాదర్శముగా నుంచుకొనవలయునని అధ్యక్షులుగా ముట్టమొదట చెప్పిరి. కాని యీ విషయమున వారికి బంగాళీ దేశ చరిత్ర బాగుగ తెలిసినట్లు గన్పట్టదు. బంగాళీ రాజధానికంటె మలబారుజిల్లా ఎక్కువమంది వైనిఖులను సేనకు పంపియున్నది. యుద్ధమునకు పూర్వము నైర్యములో 15 వేల మంది మర్యాదాదేశస్థులుగలరు. 1917-18 సం.లో 414 వేలమంది మర్యాదాదేశస్థులును చేరిరి. ఈ పని యంతయు ప్రజలకు తెలియకుండగనే అనధికారపద్ధతులచే నెరవేర్చబడినది. ఇంగ్లండు దేశస్థితికిని ఇండియాదేశపు స్థితికిని మిక్కిలి వ్యత్యాసముగలదు. హిందూదేశమునకు బ్రిటిషువారు రాకపూర్వము హైందవులు శత్రువులతో పోరాడుటకు మారుగా తమలో తామే యుద్ధములు చేసికొనుచుండు వారు. అట్లు గాక ప్రతి మనుజుడును స్వదేశసంరక్షణము చేయుటకును శత్రు వివాదము గావించుటకును సంసిద్ధుడై యుండవలయును. యుద్ధ ఋణమునకు గావలసినంత ధనము సోపంగి తోడ్పడవలయును. అధ్యక్షులకు వందనములతో సభ ముగిసెను.

ఆనంద్రి లెస్టి నెంటు పదవులు.

తాత్కాలికముగ నియమింపబడుట.

క్రిందటి బుధవారము ఆమృతేశ్వరమున జరిగిన దర్బారులో రాజప్రతినిధిగారి యనుజ్ఞ ను సర్ మైకేలు ఓడ్యయ్యగారు పంజాబునందలి శూరజాతులలో విఖ్యాతి గడించిన 9 గురు ప్రతినిధులకు తాత్కాలికముగ లెస్టి నెంటు బిరుదులు లొంగబడునని తెలిపిరి. ఇంక పెక్కుమంది వైనిఖులు కావలయునని ఆవశ్యకతను తెలుపుచు మెసపొటామియా పేలస్ట్రీయ సమర సన్నాహములును హిందూదేశ సంరక్షణకే నని తెలిపిరి. "జర్మనులు సామ్రాజ్యమునందలి ఇతర ప్రదేశము లన్నిటి కంటె హిందూదేశము మీద గూడ దృష్టి నిలిపిరి ననుసరించి మన మెఱుగుచుము. తంత్రములు, మట్టలు మొదలగువాని మూలమున తమయంద్రేశ్యమును నెరవేర్చుకొనవలయునని యుచున్నాడు. ఆసియాలో జర్మను లెట్టి ముండ గములైన జేయకుండ రష్యాదేశ మిదివరకు నిలచియుండెను. కాని అవివేకమునను స్వయంకృతావధానము వలనను సంభవించిన యన్యాయమువలన శత్రు విపప్ర డెనుమిడిగ నవస్థుండన మొనరించుటయే గాక తూర్పున బాహుళ్యముగ సంభవించుటకు వానికి తెరవేర్చడెను. ఈయనద ఆప్యదే యారంభమైన దనియు శత్రువులపైదే బెలూచి స్థానములో బ్రవేశించియున్నాడు" అనియు తెలిపి తత్కృత వందనములు. మారియూకలు కొంతము చెప్పిరి. వెంటనే ఆనంద్రి నేనుబడినది. పశ్చిమ రంగమున మనవాళ్లెన్నడు నింత భద్రముగ నుండలేదు. అయినను జర్మనీవలన హిందూదేశమున కెట్టి యాపదయు సంభవించకుండ మనము సిద్ధపడవలయును. ఇందులకు హిందూదేశపు సేనాధ్యుల కావల పేలస్ట్రీయయందును మెసపొటామియా యందును గురియొచ్చుట నవసరము వచ్చిన వచ్చుట స్థల మన మాయత్తము చేయవలయును. ఇదియే 2-వ తేదీని లాయనబాబ్బా గారు రాజప్రతినిధిగారి కంపిన పవిత్ర సందేశ సారాంశము.

ప్రేమ గుభయము లేదు. వైద్యరత్న వండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి ప్రేమ ప్రేమ ని వార కావ ధ ములు మా మందులు గడచిన రుగది వత్సరములుగ ఇండియా, బర్మా, సింజి దేశములయందును, స్వదేశసంస్థానముల యందును అనేక ప్రేమ రోగులను కాపాడుట లోకవిదితము. మేము తెలుపు విధానముల ననుసరించిన ప్రేమ సోకదు. ప్రామాదిపానకము 6 బౌన్సుల బుడ్డి రుక్మ ౧౦-౦౦ | శతభౌత్పురం 1 బౌన్సు బుడ్డి రుక్మ ౦-౧౦-౦ డిబ్బో 8 " " ౦-౧౦-౦ | డిబ్బో 1 " " ౦-౦-౦ ప్యాకింగు పోస్టేజీవేణు. కొరవారికి మా చెడ్డ క్యాటలా గుచితముగ పంపబడును. తంతి నిలాసము: "పండిట్" మదరాస్. ఆయుర్వేదాశ్రమం, ౫౫, ఆచారప్పన్ వీధి, జి.టి. మదరాసు.

మహాసభ.

లోకమాన్య తిలకు ఉపన్యాసము

శేషి (21-4-18) సాయంకాలము 4 గంటలకు రాయపేటలోని గౌరీవిలాస్ ఆవరణమునందు చెన్నపురి పౌరుల మహాసభ జరుగును. లోకమాన్య తిలకుగారు "ప్రస్తుత స్థితి"ని గూర్చి యుపన్యాసించెదరు. ఆదివెంటెము అధ్యక్షత వహించును.

ఆంధ్ర పత్రిక

1918-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 20-వ తేది

శనివారము.

స్వయం నిర్ణయ సూత్రము: భారతవర్షము.

శాస్త్రమెంటు మహాసభలో ప్రధానమంత్రిగా రిచ్చిన యుపన్యాసముతో మిత్రమండలి సంగ్రామోద్దేశముల ప్రస్ఫుటమయినవి. ఇక దానికి మెద్దియును లేదు. సంగ్రామోద్దేశములకు ను స్వరాజ్యోద్యమమునకును చేరిక గలదని వెల్లడియైనది. స్వయం నిర్ణయ సూత్ర స్థాపనమే సంగ్రామ ముఖ్యోద్దేశము. ఈ సూత్రము శత్రు స్వాధీనమందున్న రాష్ట్రములకు మాత్రమే వర్తించునని నిన్నటి మెయిలుపత్రిక వ్యాఖ్యానము జేయుచున్నది. "ప్రస్తుత సమయమున స్వరాజ్య వాదులు స్వయం నిర్ణయ సూత్రముపై మక్కువ జూపుచున్నారు. ఈ సూత్రము మిత్రమండలి వారిచే నంగీకరింపబడుట కుద్దేశ మొక్కటియే. శత్రు స్వాధీనమందున్న రాష్ట్రములకు మాత్రమే నీ సూత్రము వర్తింపజేయబడును. కాని వేరొక కార్యమున కది బనికి రాదు..... ఇందు మూలమున మిత్రమండలి దేశములందలి ఆంతరంగికాభివృద్ధి గూర్చి జోక్యము గలుగ జేసి కొను తలం పెన్నటికిని లే"దని మెయిలుపత్రిక వ్రాసినది. మెయిలుపత్రిక కీంతకన్న దూరమునకు దృష్టిజనుట అసహజము. శత్రుదేశముందే గాక ప్రపంచమునందంతటను స్వాతంత్ర్యవాదులు స్థాపించుటయే, మిత్రమండలి ప్రధానోద్దేశ ముచుటకు సందియము లేదు. అంతర్జాతీయ లేబరు మహా సంఘసమావేశకార్యక్రమము గాంచిన, సంతకము బయల్పడును. అంతేకన్నను ప్రధానమంత్రిగారి యుపన్యాసముతో, నీ విషయమైగల సందియము లన్నియు బూర్తిగ బాసికవి. ఇర్రెండుదేశ సమస్యపై జరిగినచర్చ యీ విషయమును ప్రాముఖ్యము నకు దెచ్చినది.

ఇర్రెండున కీ సమయమున స్వరాజ్య మిచ్చుట తప్పని సరియైనది. సంగ్రామము తీవ్రత జెరుచున్న కొలందిని, మనుష్య బల సంపాదన మత్యవసరమగు చున్నది. ఇర్రెండు దేశమునుండి తగినంతముగ సైనికు లీసరికి సంగ్రామమునకు వెడలి యుండలేదు. కారణమేమి? సంగ్రామోత్సాహమును ప్రజ్వలింపజేయు మహోద్దేశము బారయకుట నింతవరకును గాన్నింపలేదు. అట్టి యున్నతాళయమును, లాయడు జాజ్జిగారు దేశము నెదుట నిపు డుంచెరి. స్వరాజ్య మిచ్చెదమా, సంగ్రామమున పురుకుడని స్పష్టముగా దెలిపిరి. ఇందు బేరమెద్దియును లేదు. మిత్రమం

దలి సంగ్రామమున శత్రువుల జయింపవలెను. ఇర్రెండు సంగ్రామమున కీ తరుణమున సాయము గావింపవలెను. ఇర్రెండుసాయము బడయుటకు, విరివిజలలో ను త్సాహము ప్రబలవలెను. రణోత్సాహమును పురికొల్పుటకు స్వరాజ్య మొసగి తీరవలయును. వీటిలో నొక విషయమును వేరొకవిషయమునుండి విడదీయుటకు వీలు లేదు. ఇర్రెండునకు స్వరాజ్యమిచ్చుట కొందరకు రుచింపకబోవచ్చును. స్వరాజ్యవిముఖులలో సర్వ ఎడ్వర్డుకార్నను గారిని మించినవారు లేరు. కాని స్వరాజ్యప్రదానమున కీ సమయమున నంగీకరింపక తప్పదని కార్ననుగారు గ్రహించవలసివచ్చెను. తప్పుకొన వీలులేని పరిస్థితులను ప్రతిఘటించుట మాధ్యమము సూచించును. అందుచేతనే, లాయడు జాజ్జిగారు "సాష్టవము కొరకును, సేనలను విజయమునకై ప్రోగుజేయుట కొరకును, విరివి సమస్యను నిర్ణయించి తీరవలయును. ఈ మూలమున ఇర్రెండులో సంభృష్టిని, అమెరికాలో సదృశ నములను ప్రబలనటల జేయ వీలగును..... ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధ సైనిక విధానమును యిష్టములేకుండగనే, ఇర్రెండునకు వర్తింపజేసి" రని నుడివెరి. ప్రధానమంత్రిగారు విరివిస్వరాజ్య సమస్యపరిష్కారావసరమును చక్కగ గ్రహించిరి. అనసరమునకు లొంగిరి. ఇటుల గావింపని వారు, రాజనీతిపరుంధులు గానేరరు. "నిర్బంధ సైనిక శాసనమును ఇర్రెండునకు వర్తింపజేసిన యెడల, దాని నమలులో బెట్టుటకు ప్రభుత్వము సంసిద్ధముగ నుండవలెను. కాని, ఇర్రెండునకు వ్యాపక మొసగబడినదను భావము వ్యాపించిన గాని, శాసనము నమలులో బెట్టుటకు వీలుండ"దని లాయడు జాజ్జిగారు నుడివెరి. ఈ కారణముచేతనే, ఇర్రెండునకు స్వరాజ్య మొసగుటకు లాయడు జాజ్జిగారు పూనుకొనిరి.

స్వాతంత్ర్య ప్రయత్నమునకు పేరెన్నికగన్న అమెరికాదేశము గూడ నీ సూత్రావలంబనమునకే ప్రోత్సాహ మొసగెను. నిర్బంధ సైనిక విధానమును ఇర్రెండునకు వర్తింపజేయుట, అమెరికా వారి కిష్టమే. కాని స్వరాజ్య మిచ్చిన గాని, యీ శాసనము నమలులో బెట్టుకూడదని అమెరికావారు పట్టుదల జూపిరి. ఈ పట్టుదల విల్చుచు అధ్యక్షుని కీ గూడ గలదు. అమెరికావారి సంపూర్ణ సాహాయ్యమును బడయుటకు విరివి సమస్య పరిష్కారము మాఖ్యసాధనమని, ప్రధానమంత్రిగారి వాక్యములందే గలదు. స్వయం నిర్ణయసూత్రము మిత్రమండలి దేశములలోని వారలకు వర్తింపదనటయే నిశ్చయమయినచో, అమెరికావారి పట్టుదల యర్థశూన్యమగుచున్నది. మెయిలు పత్రికాధవతి కున్నంత రాజకీయ పరిజ్ఞానము విల్చుచు ఆధ్యక్షునికిలేదని జెప్పట పరిహాసాస్పదము. ఇంకను మన ఆంగ్లో హైందవుల కీవిషయమై సందియమున్న యడల ప్రధానమంత్రిగారి యీ క్రింది వాక్యములు సందియముల నెల్ల బోద్రోలగలవు.

"దేశ మంతయు నీకీభావము గలిగియున్న గాని, ఇర్రెండునందలి చిక్కుల సవరించుట దర్ల భము. విశ్వభావము ప్రబలుటకు, గ్రేటుబ్రిటను నందలి ప్రతిభాగము వారును తమకు న్యాయము జరిగినదని దలంపవలెను. విరివి ప్రజలపై సంగ్రామ భారమునై చుట యే గాక, వారికి "స్వయం నిర్ణయ" సూత్రమును వర్తింపజేయుట మూలముననే నీ భావము వ్యాపించును. స్వయం నిర్ణయ సూత్రముకొరకే మన మీసంగ్రామమున పోరాడుచున్నారము. మన మీ యుద్ధమున యీ సూత్ర నిర్ణయము కొరకే బ్రవేశించితిమి.

ఈ సూత్రమునుండి మన మెన్నడును వెనుకకు మరలలేదు. సంధిసభలో నీ సూత్ర మవలంబించి తీరవలయునని, పట్టుబట్టెదము."

పై వాక్యమునుజూచిన, స్వయం నిర్ణయ సూత్ర మన్ని జాతులకును వర్తించుననియు, శత్రు దేశములకు మాత్రమే వర్తింపజేయు నెంచెడి మహాపండితుల వ్యాఖ్యానమునకు తావులేదనియు స్పష్టమగుచున్నది. సంగ్రామావసరమును, అమెరికావారి పట్టుదలయును గలసి విరివి సమస్య పరిష్కారమునకు తోడ్పడుచున్నవి. స్వయం నిర్ణయ సూత్రమునకును, హిందూదేశమునకును ఎట్టి సంబంధము గలదో యోచింపవలసిన తరుణ మాసన్నమయినది. ఈ సూత్ర మన్ని జాతులకును వర్తింపజేయవలయునని దలచినయెడల, భారతీయు లట్టి జాతులలో జేరరా? నాగరిక ప్రపంచమున భారతదేశమునకు స్థాన మున్నదా? ఉన్నచో, ఇర్రెండునకు వర్తించు సూత్రము, భారతదేశము నకు వర్తింపదా? ఈ ప్రశ్నలకు ప్రధాన మంత్రిగారు వెంటనే జవాబుసంగవలసి యుండును. ఇర్రెండునకును, హిందూదేశమునకును విభేదము జూపించుట కవసరము గన్నట్లుదు. రెండు దేశముల నెదుర్కొను సమస్యలొక్కటే. సంగ్రామ విజయమునకు ఇర్రెండు దేశపు మనుష్య బలమెంతటి యవసరమో, హిందూదేశపు మనుష్యబలమంతకన్న ననేకమడంగులవసరము. ఇర్రెండు దేశమందు సంగ్రామోత్సాహమును ప్రజ్వలించజేయు టెంతటి యవసరమో, సంతకన్న హిందూదేశమందు రణోత్సాహమును వ్యాపింప జేయుట త్యవసరము. అందుచే విరివిస్వరాజ్య సమస్యపరిష్కారమున కన్న, హైందవ స్వపల పాలనా సమస్యనిర్వహణ మత్యంతావసర మని వ్యక్తమగు చున్నది. ఇంతియ గాక హిందూదేశము ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమునకు శిరోరత్నము వంటిది. హిందూదేశ ప్రాధాన్యము చేతనే ఆంగ్ల సామ్రాజ్య ప్రభావము తేజరిల్లుచున్నది. అట్టి భారతవర్ష సమస్యను ప్రధాన మంత్రిగారు చుక్కనగ జూడజాలరు. విరివి సమస్యనలె, హైందవ సమస్యయు, సాంగ్రామిక సమస్య యగు చున్నది. మనుష్యబలసంపాదనమున కీ సమస్యను సాధింపక తప్పదు.

సామ్రాజ్యమున కంతకును నిర్బంధసైనిక విధానమును వర్తింపజేసి, ఆశాసనమునుండి హిందూదేశమును వదలివేయుట భావ్యము గాదు. అందుచేతనే సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు నిర్బంధ సైనిక విధానముకు హిందూదేశమున ప్రవేశ బెట్టవలయునని గోరిరి. అందుకు రాజప్రతినిధిగారి వందనముల గూడ బడసిరి. కాని బెనర్జీగారు, సైనిక సమస్యకు సహజముగ వెంటనంటి యుండెడి స్వపరిపాలనా సమస్యను గూర్చి ప్రభుత్వమునకు దెలిపియుండ లేదు. కట్టకడపటి సమస్యను పరిష్కరింపనిది, ప్రథమ సమస్యను సులభముగ పరిష్కరించుటకు వీలుండదు.

ఈ విషయమై యస్. బి. మిత్రగారు అమృత బజారుపత్రిక కిటుల వ్రాసిరి:

"రణోత్సాహమును భారతీయులలో నుదయింప జేయుటకు ఉత్సృష్టమును, సులభమును, ఫలప్రదము నగు మార్గము, నిజమగు స్వపరిపాలనమును వెన్వంటనే యొసగుట యని, అంగీకరింపక తప్పదు. వాగ్దానములు జాలవు. మే మీ విషయమై బేరమాడుట లేదు. సామ్రాజ్యమున కమితమగు సహాయమును చేకూర్చుటయే మాయాశయము. ఆ యుద్దేశముతోనే, యీ మార్గ మవలంబింపవలయునని ప్రభుత్వమువారిని గోరుచున్నారము. లాయడుజాజ్జిగారు

మూరదప్పి లేనివారు గారు. బల్లెండులో నైనిక విధానమున, స్వరాజ్యమున, బక్కమారే ప్రవేశ పెట్టుచున్నారు. రాజకీయవిధానము ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారును ఇట్టి విధానమును హిందూ దేశమునకు గూడ ప్రవేశపెడవలయును. ప్రధాన మంత్రిగారి కీ విషయమై సచ్చ జెప్పవలయును. అట్టితరీ, మన పులును, ధనమును, తరుగకుండ వెలువడును. జర్జను ఉత్తరవ మధ్యస్థముగను."
 ఈ భావము భారతీయులలో నెల్ల వ్యాపించి యున్నది. రాజోపు శనివారమున జరుగనున్న సిమ్లా సమావేశమున, రాజకీయాంగ్లోమును గట్టిపెట్టవలయునని, ప్రభుత్వమువారు ప్రజలను గోరుదురని చెబుచున్నది. ఈ విషయమై దేశములో సనేక వార్తలు ప్రబలియున్నవి. కర్ణిసు విధానమును దేశమున కొనగి, రాజకీయాంగ్లోమును చాలింపవలయునని గోరెదరని, యొకవార్త వ్యాపించి యున్నది. ఇది దెంతవరకు సత్యము గలదో తెలియదు. ఇది యే నిజముగా నేని ప్రజలలో నాశాభంగము కలుగుటయే గాక, సంగ్రామోత్సాహము ప్రజ్వలింప నేరదు. కర్ణిసు విధాన మొనగుటకు మార్గము, స్వరచాలనా సమస్య నిపుడు పరిష్కరింపకుండుటయే యుత్తమము. భారతీయు లెటులయిలను తమకు చేతనైన సంగ్రామసాహాయ్యము గావించి తీరెదరు. కాని కర్ణిసు విధానమున కెన్నటికిని సమ్మతింపజాలరు. ప్రస్తుత స్థితిగూర్చి లోకమాన్యుల మరేపటిదినము జరుగు సభలో లన మహా సందేశమును ప్రకటించును. ఆ సందేశమే భారతీయులకు తారకమంత్రమగును. ప్రజలలో నాత్మరతి, దృఢమగు మనోభక్తియ మున్నయెడల, గమ్యస్థానము జేరకతిప్పదు. స్వయం నిర్ణయ సూత్రము, హిందూ దేశమునకు వర్తింపజేయుటకు గాక! ఆంగ్ల సామ్రాజ్యము అసత్య సామాన్య వైధవముతో ప్రకాశించి, స్వాతంత్ర్యమునకు బెట్టని కోట యగు గాక! సందిగ్ధ తరుణమున ఆంగ్ల సామ్రాజ్య రక్షణమునకు బూచిన శౌరవము హిందూ దేశమునకు ఒక్కను గాక!

చెన్నపురి ఆయుర్వేద ప్రచారణభానివేదికము.
 ఈ సభవారనేక వర్తనలనుండి ఆయుర్వేద కళాశాలను, ఉచిత ఆయుర్వేదాపధాలయమును పోషింపుచున్నారు. ఈ రెండు ప్రతిష్ఠావనములను దినదినాభివృద్ధి గాంచుచుండు టెంతయు నామోదదాయకము. గత వర్తనమున వీరియందు కొన్ని మార్పులు గలిగింపి. ఇవి మూలములను నున్న విశాలప్రదేశమును డౌటను తోటకు మార్చుడెను. తద్భవనపరిసరముననే విద్యార్థుల వసతి వసూరుకూడ నేర్పరుపబడినది. ఈ ప్రదేశము మూడు యెకరముల వైశాల్యము గలిగి యుండుటచే యోషధులను మూలములను పెంచుటకు ప్రయత్నములు గాంపబడుచున్నవి. 12 గురు గోగులకిని స్థిరనివాస మేర్పరుచుట కవకాశము గలిగింపబడినది. శస్త్రచికిత్సలు, సుశ్రుతము మున్నగు గ్రంథవిబంధనానుగణముగ జయక్రమముగ నలువరుచుండుటెంతయు సంతోషకరము. ఆయుర్వేదమున శస్త్రచికిత్సను పునరుద్ధరించుట కీ ప్రయత్నముల నెల్లరును ప్రోత్సహించుట లక్ష్యసరము. ఇదివరకు కళాశాలలో నున్న అంగ్రాజులకు తోడుగ తమిళశాఖకూడ జేర్చబడినది. ఈ విషయముల నన్నిటిని కలిపి వివరించు యోజన ప్రతిష్ఠావనము కాలక్రమమున సభివృద్ధిగాంచుచున్నది. ఇది వర్తమానము కాగలదు.

ఇక నీ సంఘపు టాంకకరస్థితులంత తృప్తికరముగ లేవని జైర్వెల్లు నుచువుచున్నారు. గత వర్తనమున నాదాయము రు 10877-0-0; వ్యయము రు. 10434-8-5. కాని అహరహదాగముల వెలులు హెచ్చుటవలనను, తమిళశాఖ నూతనముగ స్పష్టింపబడుట చేతను, ఉచితవైద్య శాలకు నచ్చు రోగులసంఖ్య సతతము హెచ్చుచుండుట చేతను, సంఘపు వ్యయ మత్యధికమగుచున్నది. శ్రీ బాబ్బిలి రాజగారు తమ సహజోదా ర్యముతో వేయి రూకలముల విరాళము నొసంగి రని చెబుటకు సంతసింపుచున్నారు. మదరాసు పురపాలనా సంఘమువారిని కోరగా వారి సంఘమునకు 1000 రూకలముల నొసంగి. ఈ గ్రాంటు ప్రతివర్తనము నొసంగబడునని తలంచుచున్నారు. ఈ సమయమున నీ సంఘమునకు భారతీయుల ధనసహాయ మపేక్షణీయము.

ఈ ప్రతిష్ఠావన మింతసంతృప్తికరముగ కృషి నలుపుటకు ఆయుర్వేదభివృద్ధికి వండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారి నిరంతర కర్షితమును, స్వాగత్యా గమును శారణములు. వీరు నునదేశమునందలి వివిధ ప్రదేశములకు బోయి ఆయుర్వేదమును గూర్చి యుపన్యాసముల నొసంగుచు, స్వదేశసంస్థానాధీశుల సాహాయ్యము నపేక్షించుటకు ధీమాగరమునకు బోయి కనిచేయుచున్నందులకు ప్రశంస నీయుట. ఇంతే గాక వీరి సంఘ వ్యయమునకు 7000 రూపాయల నొసంగి, తమ కితరణ స్వభావమును, ఆయుర్వేద శాస్త్రాభిమానమును లోకమునకు వెల్లడించిరి.

వీరే యీ సంఘపు వ్యయమున చాలవరకు భరింపుచున్నారని చెప్పవచ్చును. వీరి వృద్ధుల వలెనే పునరాతన వస్తు శాస్త్రమును, జీవరేణు శాస్త్రమును గూడ నిట బోధింపబడి, అందు వృద్ధులు లొంగబడుచున్నవి. జీవరాక్షసాత్మకము, వాగభట్ట, సారంగధర మున్నగు ఆయుర్వేద గ్రంథ భాషాంతరీకరణమునకు గూడ చాల వలకు వీరే ప్రోత్సహకులు.

ఈ సభవారి యాజమాన్యముననున్న ప్రతిష్ఠావనముల పురోవృద్ధి నభిలషించి, దేశాభిమాను లందరును వీటికి చేయూత యొసంగి, ఆయుర్వేద శాస్త్ర వ్యాపకమునకు సహాయము గావించెదరు గాక!

కార్యపండితుడు.

శ్రీ పునరుద్ధరణమునకు తమ జీవితమును ధారపూసిన మహానీయులలో కార్యపండితులు వాసిగాంచిరి. వీరు శ్రీ శ్రీవిద్యాలయ సంస్థాపనమునకును, విత్తతుశిక్షణాలయ నిర్మాణమునకును గావించిన ప్రయత్నములెల్లరకు చెలిసియేయున్నవి. వీరి ఘంకార్యనిష్ఠాచారమున భారతీయులు తమకు గల కృతజ్ఞతను, ఆమోదమును వెల్లడించుటకు కార్యగారి వస్తిపూర్తి యుత్సవమును నిన్నటిదినమున పునాగరమున గావించిరి. మారత్రదేశములనుండి వీరిని స. ద్వీంచుట కనేకులు విచ్చేసిరి. ఆ సమయమున వీరికి విద్యార్థుల కక్షమున రెండు సన్మానపత్రములొసంగబడెను. అందులకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు, కార్యగారు శ్రీ సంఘాధరణమున తమకుగల అధిలావన వెల్లడించుచు, తమ జీవితము నికమోదగూడ శ్రీ లోకసేవ యందే వినియోగించెదమని బలికెయిండిరి. మధ్యాహ్నమున డాక్టరు కాశీబాయి నవరంగేశస్వామిగారి అధ్యక్షత క్రింద సమావేశమైన సభలో భారతీయీల తరపున కార్యగారికి తున కోరిక నిజాన కర్తమును, 2500 రూకలములు బహుమానమును ఒసంగబడెను. వీరి ధనమును శ్రీ

పురోభివృద్ధికి వినియోగించెదమని నడిచి యుండిరి. పిమ్మట పండితుని చిత్రమును డాక్టరు సర్ రామకృష్ణ భండార్కరుగారు బహిరంగ కరచుచు, వారి యెడల తమకు గల భక్తి శౌరవముల వెల్లడించిరి. భారతదేశ శ్రీస్వాతంత్ర్యప్రదానమునకు కార్య పండితుని ప్రయత్నములు తోడ్పడుగాక!

ఆంధ్ర విద్యా నిధి
 శ్రీ కాశీయుక్తి సంవత్సరము
 1918-19 సం॥ వసూలు

ఇదివరలో ప్రకటితమైన చందా సొమ్ము రు. 809-1-10	
పి. శేషచలంగారు గుడివాడ	1-0-0
శ్రీ సత్యవతి గ్రంథాలయము అచూపుము	5-0-0
ఆరక. ఆదివారాయణగారు రాజయండి	1-0-0
డి. ఎన్. మూర్తిగారు	1-0-0
డా. బాబాయివోజ్ జి గ్రంథాలయము. చుండూరు	2-0-0
సత్యవోలు. రామారావుగారు వ్యాపూడి	1-0-0
ఎన్. పాశుపతరావుగారు నెల్లూరు	1-0-0
సి. కె. వారాహణరావుగారు బాలకణ్ణపు	1-0-0
మొత్తము రు. 822-1-10	

స్థానిక వార్తలు
 రాకెలు:— డి. జి. టెక్, గో. క. డి, గార్లు మున్నగు వారు కొలంబోలోండి నిన్న 19-4-18 ఉదయము చెన్నపురికి వచ్చిరి.

శ్రీ రామ మహోత్సవము:— తాతా మత్రియ ఫౌండేషన్ లో నెం17 రు క గృహమందు జరుగుచున్న శ్రీ రామ మహోత్సవముల సందర్భమున కేటిగార్తి 9 గంటలకు ధనవిజయపాట జరుగును.

శ్రీ సరస్వతీ స. గీతపాఠశాల:— ప్రెసెంటేషన్ ప్రధు వార్షికోత్సవము ఈ నెల 21-వ తేదీ యాదివారమున ధ్యాన్ము 8-80 నిమిషములకు చిరుశిల్పకే. పెద్దవీధిలో నెం 81 82 రు గృహమందు గా. వ్యాఖ్యానానికి వి. శేషగిరి అవ్యయగారి సభాధ్యక్షత్వక్రింద జరుపబడును.

చెన్నపురి అంగ్రసభ:— చెన్నపురి ఆంధ్రసభ వారు కేటి రోజున (21-4-18) సాయంకాలము 5-30 నిమిషములకు క్విరీయా పురమండలమున గా. గాపురమాధూర్ వి. ఎన్. కర్మగారి యాజమాన్యముక్రింద కీర్తికేళులకు ఆంగ్ల నాటక పితామహులు డి. కృష్ణమా చార్యులవారిచే వ్రాయబడిన సారంగధర నాటకమును ప్రదర్శించెదరు. బర్లారి వాస్తవ్యులకు డి. రాఘవాచారి వి. పి. వి. ఎల్, గారు రాజరాజ కళాక్షేత్ర ప్రాశ్నమున భరింతురు.

చెన్నరాష్ట్రీయ మహాజన సభా కమిటీ:— కమిటీసభ్యుల సమావేశము ఈ నెల 26 వ తేదీ కుక్లవారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు మాంటూకోర్టులో మహాజన సభాసమిగిలిన జరుగును. కండికములో జరుగు రాష్ట్రీయ మహాజన ప్రతిఘటన ఎన్నికొనట, సభలో నాటకంప బడు తీర్మానముల జాబితా, కొన్నికొన్ని ఉత్తరముల కమిషనులను తీర్మానించుట, లోకమాన్య తిలకుగారి ప్రాతినిధ్య సంఘముగూర్చి వారతనమువారొగిరి ఉజ్జయినియోగించుట, ఇదిరవిషయముల గూర్చి తీర్మానములు గాంపించుట మున్నగు కార్యక్రమము జరుగును.

భిల్లండు; జర్మనలు
 ప్లాకుహోము, ఏప్రిల్ 18:— లోకసాలో నిగిరి జర్మనదేశములు టర్కులభోషు, వైబాన్లునధ్యగా వెట్రో గ్రామలో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరముల నడుపును లోకీ కేగినది.

ఇటలీనాడి.
 లండను, ఏప్రిల్ 18:— ఇటలీ ప్రకటనము:— కల్లారావు కృష్ణప్రదేశమున మేము విజయవంతముగ దాడిచెలితిమి. నిన్నటిదినము బ్రిటిషు ఇలాలియను దినానములు 16 కేతువిమానముల కేల గూర్చినవి.

సోమరాతిరాతిరాతిరాతి:— రామభారతముల గూర్చి మహాత్ముల గూర్చినివేదించుట, నిర్మాణముల కర్మముల పైని ప్రయత్నము మున్నగు, సరస్వతి సామ్యము, కో. శేఖ, రామకృష్ణ గూర్చినివేదించుట, అగ్రాబ్రిటిషుల నిగిరియ, స్త్రీయ, కర్మముల గూర్చినివేదించుట ఇండియా కర్మముల నిగిరియకర్మముల.

భరత వర్ణనా

అనిబెసెంటమ్మ ఉపన్యాసము.

యధ్యుల కర్మమువారు హోమయూరాలు రా య
నాదుల ప్రయాణము నాపియున్నారు. ప్రధానమంత్రి
సహాయక విజేతల సేవ సందేశము సంపించెను. ఈ
సందేశములకు కలిగిన వ్యవస్థను వివరింప కలకత్తానగరమున
కేరళ స్టేషన్ లో 17-వ తేది నొక గొప్పసభ జరిగినది. సభకు
ని. చక్రవర్తిగారితో కలసి వచ్చిరి. తమ యుపన్యాసమున
క్రమతః ప్రసంగముగా రిట్లనిరి:-

వర్తమానమున రాజకీయ వ్యవస్థ అను దినమున మార్పు
కలదు. యధ్యుల కర్మమువారి నుండి మూడు వా
క్యా వచ్చియున్నవి. సమరమున సందిగ్ధావస్థ సంప్రాప్తించిన
దనియు, సామ్రాజ్యస్థితిరాష్ట్రములన్నియు సహాయ మొనర్ప
వలసిన దనియు ప్రభుత్వమున తెలియ జేయబడినది. అనంతరము
న, తిలక్ మున్నగు హోమయూరాలు రా యవారులు ఇంగ్లాం
డుకు పోగావలసి కంత్రివాద యంతులడెను. స్థితిగతులను
మరల విచారించవలసిన దని కిదవ రాజప్రతినిధి కంత్రివాద
యంపెను. రా యవారులను ఇంగ్లాండునకు పోనీయ జాలమని
మంత్రిగారు వారినండి మరల కంత్రి వా ద్త వచ్చినది.
ఇంగ్లాండు రా యవారులను సామ్రాజ్యకాసనసభయందు రా
జప్రతినిధి తమయామోదమును నూచించి, రా యవారులను
సహాయము చేయుదుమని చెప్పియున్నారు. తమ వాదనము
ప్రకారము వారు వర్తించియున్నట్లు గానగుచున్నది. అంగ
లంక ప్రతినిధులను పోల్చుకొని పారు మన్నించుకొనవచ్చును
గాని మంత్రిగారువారికి క్రిరాజప్రతినిధి బోధనలు వచ్చినవి
గావు. రా యవారుల నింగ్లాండునకు పోవడం నిరోధించిరి.
యధ్యులను నుమన నింగ్లాండున రాజకీయాంధోళనమును సహిం
పజాలమని ప్రభుత్వమున మంత్రిగారు మనకు తెలియ
జేసి యుండినచో మనము జాగ్రత్తపడి యం దెడి వా
రము. అందులకు వ్యతిరేకముగ, వారు నిద్రపహము మున్నగు
స్వలాభవల యాంధోళనమును సాగించిరి. ఇండో బ్రిటిషు
సమాజమున కేరళ నిద్రపహము ప్రభు వొక సమాజమును
ప్రతినిధి యుండెను. తత్సమాజమువారు హిందూదేశమును
గూర్చి కల్లలను వ్యాప్తి నొనర్చుచున్నారు. హిందూదేశము
నకు స్వరూపాలను మొగగూడ దని సమాజమువారు
కాన్యకవర్ణనహాసభకు విన్నప మంపించుచున్నారు. ఈ ప్రచా
రకాన్యకము వారములే గాక నెలల తరబడి జరుగు
చుండ యధ్య మంత్రిగారు వారెట్టి యాటంక
మును జెప్పకయుండిరి. నిద్రపహము ప్రభువుల దుర్భాగము
ను వెల్లడించి హైందవుల స్థితిగతుల నాంగ్లప్రభాస్వాద్య
మునకు విన్నవించ హిందూదేశమున నుండి రా యవారులను
గుట అక్రమమని మంత్రిగారు మారుచుచున్నారు. ఇది
యక్రమము. భారతవర్ణమును మూలనాది యారాష్ట్రమునకు
స్వరూపాలను నొగగూడదని నిద్రపహము ప్రభువు వారిం
చుచుండ అచహానీయు నెదిరించి హిందూదేశమునకు స్వరూ
పాల మాత్రము వారింప తిలక్ గారి నింగ్లాండునకు
పోనీయవలయును.

హిందూదేశపు నైతిక సంపద సామ్రాజ్యపు లాభమున
కై వినియోగపడునట్లు నిద్రప హము ప్రభువులు పనిచేయు
చున్నారు. హిందూదేశపు సంపద యాదేశమున కనుకూలించు
నట్లునర్పించు పాటుపడుచుండుటలేదు. భవిష్యకు కొందరు
అంగ్లాండుకుల లాభమునకై హిందూదేశము వినియోగము
కావలయునని వారి తాత్పర్యము. ఈ స్థితి
హిందూ దేశము న గూడ గాన నగును. అంగ్లాండుకు
సంఘమున కొనగబడుచున్నది. కనుక భావి కాలస్థితిని గమనిం
చి, మనలో కొంద రాంగ్లాండుదేశమునకు పోయి, మన కష్టములు
యలకు తగ్గియుండుట విన్నవించి, వారలసానుభూతిని పడసి
హిందూదేశమున మనయధికారము చెల్లనట్టి సంస్కరణవిధా
నము కాన్యకమునకు మనకుట్టినట్లు కర్తవ్యము.

స్వరూపాల సహాయము.

రాజకీయ కీర్త్యా కర్మము మనకు సుదీర్ఘమై యున్నది.
హిందూదేశపు మంత్రి సంస్కరణ విధానము నొక దాని చేప్పి
రచించుచున్నాడు. కాని యావిధానము ప్రజలకు తెలియజేయబడదు. అం
గ్లాండుకుల ప్రభుత్వమునకు వలసిన పిమ్మటగాని వారిని ప్రయోగించు
సంస్కరణప్రభావ ప్రభుత్వమునకు తెలియజేయబడదు. అందుకు
కారణముగా నెట్టివిధి బోధించుట ప్రభుత్వ నిధికి తెలియజేయబడదు.

మన పక్షమువారు కొంద రింగ్లాండుదేశమున నుండవలయును.
మాంటెగ్యుమంత్రి నూచించు సంస్కరణము లసంత్పత్తికరము
లై యుండవచ్చును. శీత మింటామూలసంస్కరణముల వలె
నివ్వనియోజనములై యుండవచ్చును. అట్టితటి మనస్థితి యె
ట్లుండును? కాంగ్రెసు లీగు మహాసభల సమావేశమున కొన్ని
ముఖ్యులగు నూచనము లొనర్పబడియున్నవి. ఇండియా రా
జ్యాంగ సంస్కరణము న నీ నూచనములను ప్రభుత్వమున కాన్యక
మున కొరియున్నాము. కాంగ్రెసు లీగు సంస్కరణ ప్రభావ
గూడ సక్రమముగనుండు లేకుగాని యాసంస్కరణములు మన
లను క్రమమగు మార్గమున జేర్చును. అనివకాలముననే
హిందూదేశమున, ప్రజలకు సంపూర్ణముగ బాధ్యు
లైన పాలకోవోగ్సు లేర్పడవలయునని మనము కొరియున్నా
ము. తిలక్ విషయమున మొదట కానవచ్చు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య
మొప్పడిచ్చుచున్నది. వివరింపవలసినదని కొరియుంటిమి.
ఇట్టి వివరములను మున్నందు వివాదమున కనకాక్ష ముండ
నేరదు. అర్థికముల యం దధికారమును, కాన్యక
నిర్వాహకావోగ్సులు ప్రజలకు బాధ్యులై యుండవలసిన దనియు మనము కొరియున్నాము. దొరతనము
వారు నిశ్చయించు సంస్కరణమున, మనవాంఛితములు
కొనసాగక యుండవచ్చును. వై స్వాతంత్ర్యముల నొనగని
రాజ్యాంగసంస్కరణము కర్తవ్యము. ప్రజలకు నిజమగు సభికా
రముండి, పన్నులపేయుట, కాన్యకానిర్వాహకావోగ్సులపాల
నము ప్రజల హక్కులమై యుండనిచో, దొరతనము. వా
రొప్పు సంస్కరణము నివ్వనియోజనము.

ఇటీవల చెప్పి త్రి కాసన సభలో నొక గౌరవసభ్యులు
గవర్నరుగారి ఎదుటనే, కాసనసభ కట్టిప్రవాసము (ఫార్మ్)
అని గంభీరముగ జెప్పెను. మింటామూల సంస్కరణము లంత
నిరుపయోగకరములగుచున్నవి. అట్టి భారతకాసన సభయం
దును ఒక గౌరవసభ్యుడు ఇదియంతయు చెప్పి వాదప్రతివాద
సంఘము కంటిని చెప్పెను. ఇది యెన్నటికిని రాజకీయాధికా
రము కాజాలదు. భారతవర్ణము వాంఛించునది ఇది కాదు. సం
స్కరణము వలె కన్నుమరు వాస్తవముగా సంస్కరణము
కాని దానిని మనచిచ్చివో మన మంగీకరింపవలదు. ఒక్క
నిమిషమైనను దానితో తృప్తిపొందినట్లు కనబడ గూడదు.
కాని మనము కొరుచుండు సంస్కరణములు వచ్చునంతకంతకు
మునుపటికంటె ప్రబలతరముగ అంగ్లాండును జరుపవలెను. మన
ము కొరుగొప్ప సంస్కరణములకు బదులు కొన్నికొన్ని సంస్క
రణములను కొందఱంగీకరింప గోరవచ్చును. ఇందు అధికప్రమా
దము గలదు. అసలు లేకుండుటకంటె కొంతలోకొంత గ్రహిం
చుట యధ్య మనియు అసలు సంస్కరణములే పొందకుం
డుటకంటె ఏమాత్రపు సంస్కరణమునయిన బడయుట మేలని
యు కొందఱు మీతో చెప్పవచ్చుచుండు గాన జాగ్రత్త నుండ
వలయును.

భరతవర్ణము - యధ్యము

నేటికైనను యధ్యమంత్రి వర్ణమువారి యధ్యమండి వచ్చిన
తండ్రివారయందు మనమాదరింపదగిన విషయము ఒకటిగలదు.
మిస్టరా జ్యోధ్య మము సాగినచో అసలు సం
స్కరణ సమస్యయే చెకునది అలంకరిత వాద
యందు చెప్పబడినది. భరతవర్ణమునకు ఇట్టి బెదిరింపులు
చుంచినావు. అకస్మికముగా సామ్రాజ్యసంరక్షణమునకు మీ
రును రావలయునని ప్రభుత్వమువారు మిమ్ముకొరువో, వారు
భరతవర్ణమునకు స్వాతంత్ర్యమిచ్చి తీరవలెను. స్వాతంత్ర్యప్ర
దానము వలననే ఈదేశమున సేవ సమకూరగలదు. (ఉత్సా
హము) దేశ ప్రజలు స్వదేశము కొఱుకును స్వగృహముల కొఱు
కును భార్యాపుత్రుల కొఱుకును పోరవలెనని తమమనస్సునకుబట్టి
కుంపనది వారియందు దేశభక్తి యేమాత్రమును గురుదు; వారి
యందు స్వదేశాదేశము గలుగజాలదు. హిందూదేశమును అంగ్లా
సామ్రాజ్యమును జర్మను దండయాత్రకుండియు జర్మను దౌర్జన్య
మునుండియు సంరక్షించుటకు భారతీయుల కావేశము గలిగిం
చి సామ్రాజ్యసేవకు భరతవర్ణ సేవలను జేర్చవలయునని
కొరువో వారియందు స్వదేశభక్తిని ముంగు ప్రబోధింపవల
యును. దేశభక్తి భారతీయుల హృదయసీమలయందు లేకపో
లేదు. ఇట్లుండు స్వరాజ్యమును వాంఛించుచున్నది. పార్ల
మెంటు సభయందు విల్లెంతుట్ ప్రాతినిధ్యముగలదు. కాసన
ముల జేయుటయందు విల్లెంతుట్ పాల్గొనగలడు. విల్లెంతుట్
ప్రజల భావముల ప్రకటించుటకు అన్ని ఆవకాశములను గలవు.
విల్లెంతుట్ సన్నిధికి సాక్షాత్తుకొనుచున్న పార్లమెంటు సభ్యులకు
విల్లెంతుట్ అనుమతినిచ్చుట, బాధ్యుల హక్కుగాదు. ఇది

లును చెప్పిన దేమి? స్వదేశ ప్రజల విషయమున ఆదరింపబడని
స్థితిగతులకొఱకు పోరవలెనని ఆదేశ ప్రజల నడుగ జాలమని
వారనిరి. విల్లెంతుట్ స్వరాజ్యమును గోరుట సక్రమమై యుండ
గాభరతవర్ణము స్వరాజ్యమును గోరుట అక్రమ మయ్యెనా? వి
ల్లెంతుట్ నుండు 40 లక్షలమంది ప్రజలు మాత్రము కలరు. పార్ల
మెంటు ప్రజాప్రతినిధిసభయందు 60 మంది విల్లెంతుట్ ప్రతిని
ధులు గలరు. భరతవర్ణమున వచ్చిన 3150
లక్షల మంది ప్రజలు గలరు. (ఉత్సాహము) కాని,
మీ ప్రతినిధు లొక్కరైనను బ్రిటిషు పార్లమెంటునందు లేరు.
(స్పష్ట, స్పష్ట) భరతవర్ణమునందలి సభ్యులును ప్రజలచే నెన్న
కొనబడినవారే యెవరు వారికి పన్నులమీద ఎట్టి అధికారము
నలేదు. అధిక ప్రభుత్వము విషయమున జోక్యముచేసినకాల
రు. కాసనముల నేర్పడుటయందు ఎట్టి అధికారమును లేదు.
యధ్యమధ్యమునందు విల్లెంతుట్ స్వరాజ్యప్రదానకాసనము
ను అంగ్లాండు మామోదింపగలిగినచో, భరతవర్ణమునకును స్వ
రాజ్యప్రదాన కాసనము నామోదింపగలదు. (ఉత్సాహము)
విల్లెంతుట్ విషయమున వర్తించు యధ్యమే ఈదేశవిషయమునను
వర్తించుచున్నది. అట్లు చేయుటచేత లోకస్వాతంత్ర్యము
కొఱకు పోరుచున్నామని వారు పలుకు మాటలన్నియు బూట
కములు. కనుక వాక్యముల విల్లెంతుట్ నండు
స్వరాజ్యసమస్య నులభ మని చెప్ప జాలము. విల్లెంతుట్
పరిస్థితి లెట్లున్నను విరేఖ ప్రజలను యధ్యపహారాధ్యము
పిలువ గలుగుటకు విల్లెంతుట్ స్వరాజ్యము నిచ్చు విషయ
మును యధ్యమంత్రివర్ణమువారు మఱల యోచించుటకు సంసి
ద్ధులైరి. ఇంగ్లాండు సహాయాధ్యమ పోరగలుగుటకు స్వరాజ్యము
నకు విల్లెంతుట్ హక్కు గలుగుచో, సామ్రాజ్యసంరక్షణకార్యము
భరతవర్ణమున సహాయము చేయవలెనని పాలకులు కొరువో
భరతవర్ణమును స్వరాజ్యమునకు హక్కుగలిగి యుండును (ఉ
త్సాహము.) విల్లెంతుట్ కిచ్చు స్వరాజ్యమే భరతవర్ణమున
కొనగలవలయును. ఒక దేశమునకు చేయు న్యాయము నే యిం
కొక దేశమునకును జేయవలెను.

స్వదేశ సంరక్షణము.

త్వరలోనే కలుగనున్న జేతొక విషయమును గూర్చి
కూడ విచారించవలెను. ఒక చేత హిందూదేశముమీదకే యే
ద్యము వచ్చి హిందూదేశము స్వరక్షణము గావించు
కొనవలయునో, శత్రువులు దేశమునకు రాకుండు
రక్షించుకొనుటకు హిందూదేశమును సాయుధ మొనర్చి బల
పఱువవలెను. ఈ విషయమును గూర్చియే మీరు యోచింప
వలయును. స్వరాజ్యమును స్వదేశ రక్షణమునండి జేయవలెను
జాలము. మీరు ఆయుధములతో మీ దేశమును రక్షించుకొన
వలెనని పాలకులు కొరువో, మీరు ముందు స్వాతంత్ర్యము
నీయవలెను. స్వాతంత్ర్యలక్ష్యములులే స్వదేశ యధ్యముల
యందు పోరుదురని విశ్వసింపవచ్చును. మధ్య పీఠియానుండి
భయము గలదని సర్ హార్కోస్ట్ బట్లగారు చెప్పిన భావము
నకు వ్యతిరేకముగా పరిపాలకులు వత్తిడరు. యధ్యహాసమున
ఆ ప్రదేశములనుండి భయములను హిందూదేశము చాల కాల
మునుండి యనుభవించుచుండినది. కొన్ని సార్లు ఈ దేశ
మును జయించి విజేతలగుండును, మఱికొన్ని సార్లు ఓడింప
బడి నెట్టిచేయబడుటకును అనేకులు ఈ దేశమునై దండ
యాత్రపల్చిరి. కాని ఇంతకంతకు నెక్కువను దండయాత్రపల్చుచో
నిరాయుధమును అసహాయమును అగు భరతవర్ణమును చూచి
యుండలేదు. 1818 సం. మునుండి ఆయుధ కాస
నము మిమ్ములను నిరాయుధులనుగ జేసినది. మిమ్ములను
సేనలోనికి రానీయకుండ జేసిరి. క్రూరజనలనుండి గాని క్రూ
రమృగములనుండి స్వరక్షణము గావించుకొనుటకు మీరు నిష్ఠ
ధింపబడితిరి. అంగ్లాండు మిమ్ములను మిమ్ములను మేక్షించుచో
ముందు ఆయుధకాసనమును రద్దుచేయవలెను. యధ్యులను
బిలచి తిర్చిదునిచ్చి పోరసేను గూర్చవలెను. హిందూదేశ
నే నాధిపతి చెప్పినట్లు మొదట స్వభూమి రక్షించుకొనుటకు
నేని కొందఱికి సామ్రాజ్య యేమ సంరక్షణమునకు అవసరమ
గునంతకంతకు లెర్పించుచున్నాము. అంగ్లాండు మిమ్ములను స్వస్వా
తంత్ర్యము కొఱకు, స్వదేశరక్షణము కొఱకు జర్మను యధ్యము
నుండి స్వదేశమును గాపాడుకొనుటకు పోరుచున్నది. ఇట్లే
మీభూమిని ఒకదేయలనుండి రక్షించుకొని మీదేశమును
రక్షించుకొనుటకు మీరు హక్కుగలరు.

నేను మీతో చెప్పబడిన ముఖ్యవిషయము లివియే భర
తవర్ణ మంతయును యధ్యమంత్రి వర్ణమువారి పరిదేశము ననుగు
రించి తోడ్పడుట అవసరమగును. మనకు పోల్చుకొనుటకు
తోడ్పడుటకు మనము కృతజ్ఞులములము. యా నిత్యము భరత

వృత్తాంతములు

హిందూజాతి సేవకసంఘమున పనిచేయుచున్న జేనదకు గారు పూనాలో శిక్షగలదుచున్న జేతరత్తులము వారికి స్వగృహమున సాతిగృహమొసగి సంఘము మందిరము, పుస్తకాలమును మొదలగువాని చెప్పిరి.

రాజ్యపతి నిధిగారి ప్రత్యుత్తరము:—మీరుచో విధియమునకు సామ్రాజ్యమంతయు చాల సంతోషింపగలదు. సామ్రాజ్యరతనము మీ పిట్టలకు మందిరమును గడంబిరి. నా కోరికకు వెంటనే ప్రత్యుత్తరముగ నీమహాసహాయమును గా తొందినందులకు మీకు నాయభివందనము.

పురుచ్చేరిలో బి.వి. పరీక్షలు:—బి.వి. తరగతి విద్యార్థులు పలువురు సంవత్సరమున జేరియున్నారు. వీరచిరకాలమునకు ప్రాచ్యురజరంగమున కనుపమదురుగు గాన పీఠలసౌకర్యము నిమిత్తము పరీక్షలు, మొయిసెల 1వ తేదీ నుండిగాక యాసెల 16వ తేదీ నుండియు ప్రారంభమగునట్లు గవర్నరు గా తీర్పుచిరి.

గరికె దొంగతనమునకు 10 రూపాయలు ఆపరాధము విధింప బడుట:—తెంగునూరులో సైక కచేరిఆవరణలో పూసమ్మ, వెంకట అను నిద్దలు చెడియొక మూడు ఆణువుగరికెను దొంగతనముగ త్రవ్వకొని పోయిరిని జేయుచున్న కేసును తెంగునూరులో మేజిస్ట్రేటుగారు విచారణచేసి చెడియొక పది రూపాయలు ఆపరాధము విధించిరి.

గంజాముజిల్లా సంఘమువారు 17-4-18 తేదీ సాయంత్రము బకింగుహాము మందిరములో గమాజేతరులు రాజోపు ఆంధ్రగాష్ట్రీయ సభకు సభాధ్యక్షునిగా గౌ. భూపతిరాజు వేంకట శతీరాజుగారిని గాని లేదా జయంతి రామయ్యపంతులుగ రి గాని యెన్నో గౌరవమునని తీర్మానించిరి.

మొన్నటి రాత్రి కలకత్తాలో పెద్దతుపాను వీచినది. వహోపద్రవకముగ నుండెను. 8 గంటలపుడు కుంభవృష్టితో నది యారంభమయ్యెను. రాత్రి భోజనమును వేళసరికి చాల భయంకరముగ మారెను. అతి స్వల్పకాలముననే కాలులు తడిసిపోయినవి. గంటల కొలది పట్టణము నీటి మాయముగ నుండెను. విప్లవము విశేషముగ గలిగినది. వివరములు తెలియలేదు.

గాలివాన:—ఈ సెల 18 వ తేదీ రాత్రి తెంగునూరులో భయంకరమగు గాలివాన పట్టినది. గాలివాన కొన్ని నిమిషములు మాత్రమే యుండినను, చాల ఇండ్లకు, వృక్షములకు ఘాతాలుతగిలినది. ఆసంఖ్యాకములగు వృక్షములు, వేళ్లతో సహా గాలిచే వెలిసింపబడెను. సెంటు బాన్ హిల్లు, ప్రేజరు టవులలో నగరమధ్య భాగమందు కన్న అధికముగ వర్షము పడినది. కొన్ని గంటలవఱకు పురవీధులందన నీరుండెను.

కొయ్యతో గట్టబడిన యోద:—అమెరికావారిచే కొయ్యతో గట్టబడిన ఓడ కొద్దిదినముల క్రితము కొలంబో హోగ్గుచేరెను. పురవాసు లందఱును వింత చూచుటకు గుంపులు గుంపులుగ హోగ్గుచు బోయిరి ఒకానొక సమయమందు గాలివాన పట్టికట్టును అనేకమైన పెద్దపెద్ద ఓడలు చాలభయపడి నట్లును, ఈ కొయ్య ఓడవమాత్రము నీటి మీద బాటువలె తేలి గాలివానకు భయపడక ప్రయాణము చేసెననియు ఓడ కెప్పుడు వాల్చరు మేయర్నుగారు నుడివిరట.

జాతిక స్వాతంత్ర్య మియనిది మనమట్లుచేయజాలము. హిందూజాతమునకు స్వరాజ్యమును స్వపరిపాలనము నత్యంతావశ్యములగు వాంఛనీయుములు యున్నవి. మిగిలినగూడ స్వాతంత్ర్యము నిచ్చెదమని ఆంగ్లజాతమువారు చెప్పినచో భరతవర్షమునంతటి నుండియు కోట్లకొలది జనులు తిరిగి తాము వాంఛించుచుండిన స్వాతంత్ర్యమును సంరక్షించుటకు ముందునకు వచ్చెను. స్వరాజ్యమునకును స్వజాతమునకునే మనము త్రిరాందోళన సల్పదము. ప్రత్యేకప్రత్యేకముగ కన్నడక అందఱును నాకమత్తమున పనిచేయుదము. “ఎల్లెడను విషయమున నేమి చేసికో” మావిషయమున నట్లే చేయుదు. వారికి స్వరాజ్యము నిచ్చి మీ యుద్ధములందు బోరుటకు పిలుచిరి. మాకును స్వరాజ్యము నియ్యదు. మీయాహ్వానము ఫలకముగ నుండున”ని మనము బ్రిటన్వారిలో చెప్పదము.

పిమ్మట చక్రవర్తిగారు సభకు ముగించితిమి ప్రకటించిరి.

40 సంవత్సరముల ఆంగ్ల హౌందవత్తి:—భారతాంధ్ర లక్ష్మీరైలు స్టేషనులకు నడుమ 40 సంవత్సరముల ఆంగ్ల హౌందవత్తి కళేబరము పోలినవారి కంటబడినది. దానిని వారు లక్ష్మీరైలుగమునకు తీసుకుబోయి కళేబరపరీక్ష చేయించిరి. మరణించిన త్తి 40 సంవత్సరములు వయస్సు కలిగి యుండెననియు, నల్లనిజుట్టు కలదనియు ఓక నులుచుబడి చంపివేయబడినట్లును కళేబరపరీక్షకులు నుడివిరి. కాని రైలునుండి క్రిందకు ప్రోసి చేయబడి యుండునని తలంపబడినది. హంతకులకు పోలీసువారు వెరకుచున్నారు.

పాటిమాలా మహారాజుగారు యజ్ఞము:—మహారాజుగారు 18 వ తేదీని రాజ్యపతినిధి గారికిట్లు తంపినపిరి: గరికెను క్రి.దట నే నీ క్రింది సహాయమును చేసెదనని పంజాబు దొరతనము వారికి తెలియజేసితిని. సామ్రాజ్యమునకు సంభవించిన ఈ విషయస్థితిని ప్రతివారును తగినంత సహాయము చేయవలయునను ఉద్దేశపూరిత సందేశమును వింటిని. నేనును నా కుదురధిక్షి జాపనెంచితిని. మూడుపదాతిదళములకు విగిన సైనికుల పోగుచేయుటకు పూర్వపదేదను. వాని నేను బ్రిటిషు సామ్రాజ్యనిజమాధ్యక్షుని బ్రిటిషు దొరతనము వారి కప్పించెదను.

ఒకకొట్టు వ్రాయుచున్నార:—9-6 తేదీని గోవాలో జిల్లాకలెక్టరు రయిసుదొరవారు రాజనోలు తాలూకాలోని ప్రముఖులకు ఉత్సాహకర్తలను పిలిపించి చేపిన గొప్పమీటింగులో యూరియన్ చెయిర్ మన్ చేయవలసిననిహించుతు అంగు యజ్ఞములు వారుభుడు విషయములో దొరతనము వారికి చేసినసహాయమునుగురించి యుపన్యసించి వారికిగవర్నరు జనరల్ గారు ఇచ్చిన కర్పిఫేటులను వారి కొసంగిరి. మరియు ప్రస్తుతంజరగు యజ్ఞమును గూర్చియు కూలీలు యజ్ఞభట్టుల యొక్క ఆవసరమును గురించియు సుపన్యసించిరి. దొరతనము వారు మా చెయిర్ మన్ గారికి కలుగజేసిన గౌరవమునకు మేమందరము సంతసించితిమి.

బొంబాయిలో వంటచెఱుకు కఱవు:—బొగ్గు దొరుకుట దుర్లభమగుచున్న కొలది బొంబాయి యంత్రకాలవారు తమయంత్రములు పనిచేయుటకు వంటచెఱుకు వారుయందు టచే సంసారలకువంటచెఱుకు కఱవు కలుగుచున్నది. వంటచెఱుకులయను యంత్రకాలవారు బొగ్గునిమిత్తము డిప్యూటీ కలెక్టరులగుగారి కెట్లు వ్రాయుచుండిరో అవిషయగానే ఇప్పుడుకూడ వంటచెఱుకు నిమిత్తము వారు వైకొవ్యోగికి వ్రాయువలయును. వంటచెఱుకు వర్తకులు ఒక్కసారిగ చాలా వంటచెఱుకు విక్రయింప గూడదనియు కొద్దికొద్దిగ సంసారులకు విక్రయించ వలెననియు బొంబాయి గజెటులో వ్రాయబడినది.

రాజద్రోహపు కేసు:—మొహోహారు పొయిన మొదలగు అనేకమంది వంగజాతీయ యంతకులు పోగొంద భట్టాచారీ యను వారి యాజమాన్యమున సైక సంఘముగ జేరి, ఈ భట్టాచారీ ఆమెరికాకు వెళ్లి వచ్చినటులను, ఇప్పుడెక్కటికో కనబడకుండ పారిపోయినటులను, కఱవులును మచేరియూ డిప్యూటులను సరుకుల ఎరువులవలన గలగునియు. జేతము దొరతనము వారిచే నలుగు ద్రొక్కబడెననియు, స్వపరిపాలనము లభించిననే ఈ కీడు లన్నియు తొలగగలవనియు నతడు బోధించుచుండి నటులను తెలియవచ్చెను. చాత్యలవలనను, దోపిడీలవలనను బ్రిటిషు దొరతనము వారిని తన నెత్తివలమున సంఘమువారి యుద్దేశము. మొన్నటి దినము కలకత్తా ముఖ్యస్వామి మూర్తియు, స్వామిమూర్తి నీది క్రాష్ట్రుగారును కేసును విచారించిరి. తీర్పు చెప్పబడలేదు.

అంటువ్యాధులకు ఒకచోటునుండి మఱియొక స్థలమునకు కీసుకుబోవుట:—చెన్నపురి డిప్యూటీ పోలీసు నూపరింపెండెంటు వి. పి. రామస్వామి నాయుడు గారు ఈ సెల 18 వ తేదీని వెనకొండ నుండి ఈరోడ్డునకు గుంటకల్లు చేసెంజగు రైలులో పోవుచుండిరి. నాయుడుగారి మనుమరాలు మహాది వ్యాధిచే భాదపడుచుండిట్లు తెంగునూరు రైలుస్టేషనువారు కనుగొని రైలునే దావ్యుగారిచే బాలికను సోదాచేయించిరి. ఆమె అంటువ్యాధిపీడితుగాలగు నన్న దని స్థిరపడిన వెనుక రైలులో ప్రయాణము చేయగూడదని నాయుడుగారు ఆటంకపరుపబడిరి. వారిసామాను మున్నగు నవి పేటుపారముమీద వింపబడినవి. నాయుడుగారు జిల్లా ట్రాఫిక్కు-నూపరింపెండెంటు గారికి వ్రాసిరి. మీరు చేర ఒక్కబండిలో ప్రయాణముచేయవచ్చునని నూపరింపెండెంటు గారు వ్రాసిరి.

స్వయం నిర్ణయము.

కాంగ్రెసు, హోమరూలు సంజాతముల నివాసముటకు సంగ్రామ మంత్రవర్గము వారొసంగిన కారణము లసందర్భము గత్తు, ఈజాతీయలకు కోపాద్రేక కారకముగను నున్నవి ప్రభు తీర్మానము ధీకృతివిరహితమని మాఅభిప్రాయము కాని అటుపిమ్మట వారు చూపిన చంచల స్వభావమును గాంచిన ప్రభుత్వమువారి కార్యము నోయ్యతో విచార్యంపమన సాఫుకున్నది. ఈసమయమున నిట్టి సందేశము లాంగ్లజాతము నకు బోవుట భంగకర మనిసంగ్రామయంత్రవర్గమువారికి దోచినయెడల, వారు తమ గౌరవమునకు తగిలముల వర్తించి, జాతీయలకు కోపాద్రేకము కలుగునటుల పనిచేసు కుంకిన వాగుండియుండును. ఈసందేశముల నాపుటకు మర్యాదగ ప్రభు మమున ప్రవర్తింపవల సినది. అందులకు బదులుగ, ప్యాసు పోర్టుల ను రద్దు పరచునపుడు సందేశకారుల నిజోద్దేశ్యముల గ్రహింపజాలక, మోటు తనముగ వర్తించుట విచారణాయకము. లాడుకు జాజ్జిగారి ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించిన స్వాతంత్ర్య సూత్రముల కీ ప్రవర్తనము ప్రత్యక్షవిరుద్ధముగ నున్నది. ఈవిషయమగు తంతివార్తను లాడుకు జాజ్జి గారు గాని, బార్నిసుగారు గాని చూచిరో, లేక కర్ణాట ప్రభువు గారే స్వతంత్రించి వరుసంపికో మే మూహింపజాలకున్నాము. ఈ చర్య సంగ్రామయంత్ర వర్గము వారందరము ఏకీభవించి గావించిన దని మాయ నమ్మకము కలుగుటలేదు. లాడుకుగారిద్వప్తి సంగ్రామవిషయములనుండి నిందుక ద్రిప్పినయెడల, వారీ విషయమై ఆక్రమము నెందుదురని చెప్పగలము. స్వల్పబాతులును పాలితజాతము లనుకూడ స్వయం నిర్ణయ నూత్రానుసారముగ వర్తింపకలెనని ప్రధానయంత్రుగారు నుడువుచున్నారు. ప్రధానయంత్రుగారు హిందూజాతము నెడల చేరిఅభిప్రాయముతో నున్నారు. చక్రవర్తి ప్రభుత్వమునకు ఇండియా కార్యదర్శికు బంపిసారు. వారొసంగిన వానిని భారతీయులు మహాప్రసాద మని అంగీకరింపకలెను. వారు తమంతట వారు స్వరాజ్యము గోరట సమంజసము కాదు. మీరు మీ భావ్యభ్యుదయమునకు స్వయం నిర్ణయనూత్రము ననుకరింపరాదు. మీరు ఆంగ్లప్రజల యెదుట మీ పక్షమున నాదించుటకు బోరాడు. ఈ కార్యమును మీ రెప్పుడును నెవరింపరాదు. కాని, మీ రెప్పుడును భారతీయ ప్రతినిధులు బ్రిటిషువారికి నచ్చజెప్పిన విప్లవకర్త ధర్మము ననుసరించి రాజప్రతినిధి, కార్యదర్శిగార్లను వర్తింపబలవంత పెట్టవలెను. కాని ఈ పని “సమంజసము కాదని” మీరు గ్రహింపవలెను. ఈవిషయగ సంగ్రామ మంత్రవర్గమువారు తలంపవచ్చును. కాని యిదియే స్వయంనిర్ణయ మైనయెడల అట్టి దానికి వాక్యముల నిక మన చెప్పి చెప్పరాదు. ఇట్టి సందీగతరణమున ఆంగ్లజాతములో నాందోళనము గావించకూడదని మనజాతీయులు తలంపవచ్చును. భారతజాత స్వరాజ్యమునకు ప్రతికూలముగ సిద్ధెన్దాము ప్రభువుగారు వర్తింపుచున్నందులకు వారిసేల వారింపలేదనియు, నిర్బంధమున నుంపలేదనియు భారతీయులు తలంపవచ్చును. సిద్ధెన్దాము ప్రభువుగారి కమిత సహాయము గావించుచు, ఆంగ్లజాతమున భారతజాతమునకు స్వరాజ్య మొసగువరక సంఘముల సేల మిన్నకుండవలెనని వారింపలేదని వారికిసందియము తోపవచ్చు. వలసరాజ్యాంగయంత్రు యీసందీగతరణమున సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమును కలవరపరచు సుపన్యాసముల నొసంగ నెట్లు పిలు కలిగినదని హిందూ జాతీయుల కాక్రమ్య ముద్భవింపవచ్చును. తలకు మున్నగునారు ప్రభుత్వమును కలవరపరచరని ప్రభుత్వమువారి కేల విశ్వాసము లేకుండెనో వారు హింపజాలకున్నారు. కాని వా రెట్టికలవరమును గావించక పోవచ్చును. కాని యెన్నడును వీరు స్వపరిపాలనమునకై ఆందోళనము గావించరాదను ఉపజాతీయులను వారంగి ఇట్టి ఆందోళనము రాజభక్తియంతముగను, సామ్రాజ్య సహకారముగను లేదను వాక్యములను భారతీయులు గ్రహింపక స్వయంనిర్ణయనూత్రమే ముఖ్యయంత్రమను విశ్వాసముతో వర్తించెదరు. “బొంబాయి క్రానికలు”

మదరాసు అందునదరమరాటా రైల్వే కంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకొక్కోటు చేయబడినది) నోటీసు. (1158) సోమవారము ఏప్రిలు 22 వ తేదీ నుండి బొంబాయికి పోవు నెం ర్ డౌక్ మెయిలు బండి పెరంబూరు దగ్గర 2 నిమిషములు ఆగును.

విరోధామహాసంగమము

(రైతుకు ఏజెన్సీ)

ఇంగ్లండు

ఇంగ్లండు, సైనిక బలము.

లాయకు జాగ్జీ గారి ప్రసంగము.

లండను ఏప్రిల్ 19:—ఆంగ్ల దేశపు రాజ్యాంగ కృత హక్కులను తొలగించుటకు వాదనలు సాగుచున్నట్లు ఆంగ్లానందుల చెల్లించుటకును జరిగియున్నదని సర్ ఎడ్వర్డు కార్నసు గారవారి.

కుట్టుకునికొక్క విషయమునైనను మేకాళి ప్రాయశఃపాపమును దీక్షించుటకును.

సమరము విజయ ప్రాప్తియు నిర్వహించు నైపుణ్యము దేశములు తోడ్పడు నగునని సర్ ఎడ్వర్డు కార్నసు గారవారి.

దీక్షించుటకు లాయకు జాగ్జీ గారిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

సైనిక బలశాసనము నైపుణ్యమున కనువర్తింప జేయుట కను, ఆమెరికా ఆధిపత్యములను లంగఱుముగ పన్నుల పన్నులకు, సాధ్యము చేయుట సమంజసము కాదు. ఏలనన, ప్రాంతీయము లేకయు ఆధిపత్యములకు పన్నులపేరు నెత్తము జరిగియున్నది. ఇంతియగాక, ఇంగ్లాండుకిర్రున నిదివరకు నెత్తుకుగని ప్రాంతీకా దేశముల విషయమున సామ్రాజ్యపు రాజ్యమేటే గాక తిరిగి పాన్ మెంటులు దళిలు ప్రయత్నము చేయుచు వదింపబడి యుండలేదు.

ప్రభువును ఇంగ్లాండువారి యనుమతిపొంద కలయు నను వాదము కలదు. ఈ వాదము ననుసరించినచో, స్వాతంత్ర్యము లేని రాష్ట్రముల వారి యనుమతిని పొందకలసియుండును. సామ్రాజ్య రక్షణార్థము, ఇంటియలు పాన్ మెంటు వారికి ప్రాంతీయల సమక్షమున గణికారియొసగి పోరాడరాష్ట్రముల గౌరవమునకెట్టి లోపమునకలగ దని వారితనమువారి యభిప్రాయము.

సమరమున పరిశోధి విజయములను పొందనకలగ నుండెనని దీక్షించువారుగారు గాని బలవంతమైన రుక్మా చేయు గది పను నెమిది యాసములలో ముపక్షమును వీడెను. రుక్మా రాష్ట్రమున బోల్లి విక్రమ పక్ష ప్రాముఖ్యమున కింగ్లాండు పాలన ఆధిపత్యముగాదు.

సర్ ఎడ్వర్డు కార్నసు గారికి ప్రధానమంత్రి యిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను:— ఒకటిరెండు వత్సరములు ముచ్చట యైనచో, ఇంగ్లాండునిషయమున నెట్టికట్టములును కలగకయుండును గాని స్థితిగతులను బట్టి యాలోచింప, సంగ్రామము దీర్చివైచో ఇంగ్లాండునకే గాక సామ్రాజ్యమునకును లోకమునకును ఆ కాలము మిగుల ప్రాముఖ్యమును దృఢమైనది.

సైన్య సమూహ సామర్థ్యము మున్నగు విషయములను బట్టి ఇంగ్లాండువ్యవహారములను పరిష్కరించి, దేశీయములను సంత్పత్తుల చేసి, ఆమెరికాను సదభిప్రాయము వాణ్ణించుట కర్తవ్యము కావనను నుపహించుటకును సమర నిర్వహణమునకు కుత్సయనుకు పాగ్గములే తక్కు తదనన్యములు దొరతనమువారి మానముల నామించి యుండలేదు. జర్మనీయులు నూతన యుగ 550000 మంది సైనికులను యుద్ధరంగమునకు దెప్పించుటకు దొరతనమువారికి క్రొత్త సేనలతోకమయ్యెను. రత్నాగిర. ఇందు క నిట్టి రతనములు కావనమును వారుపహించిరి దొరతనమువారి మానములతోకకమని, కృతార్థ సామూహ ప్రయత్నమున పరిశోధించిన ప్రతి కృత్తియు సుక్ష్మ చెప్పెను ఈ శాసనములను కొన్ని పరిశ్రమల కంతెరాయము కలుగును ఇంగ్లాండును చేర్చువలయునని దొరతనమువారు నేర్పించి యుండలేదు గాని తిద్దేయనకు నిష్పాద సైన్యసేనకు వ్యాపింప, జేయకుండుట ఆశ్చర్యమునయు, క్రోధపాతునయు గనుచింది, ఒకటికే వారి విషయమును వారు శాసనమును దేర్చియున్నాను

ఇంగ్లాండుదేశమున కలరము బయలుదేరునని నాకు తెలియబడినది. కలరము బయలుదేరుట యథార్థమున నాకు తెలియదు, గాని ఇంగ్లాండువారి శాసనము నెదిరి. తుర్రేని, ఆంగ్లేయుల మానముల నిర్మలములై యుండవలయును. ఆయలు జరుగు నుద్దేశించునని శాసనమొచ్చిన ప్రయోజనము లేదు. ఇంగ్లాండు దేశమునకు స్వతంత్రములను నొసగినచో, సైనికబల శాసనము ధర్మసౌతిమని ఆమెరికావారు గూడ ననియున్నారు. ఆమెరికనుల యభిప్రాయము వర్తమానమున మనకత్యంత ప్రాముఖ్యమై యున్నది.

విజయ గాను వైతరను సభిసాను పడగలుగుట మిగుల కష్టముగాని ఆమెరికావారు మనకొనర్చుట సహాయనీది యొక్కటియే మార్గము. వివాదము లన్నిటిని సాధ్యముగు సంతకరకు తొలగింపవలసినదని ఆమెరికావారు కోరదగియున్నారు. ఆంగ్లదొరతనము ఇంగ్లాండు రాష్ట్రము నావరభావమున జూడ నిశ్చయించియున్నది. ఇందులను విగ్రహంబులికి ఆమెరికావారి సహాయము విశేషముగ లభ్యము కాగలదు.

గౌరవ కృత్యముల సాధారణముగ వివాదముల చెచ్చి పెట్టుకొనుచున్నాను. పాన్ మెంటు వారు శాసన రూపకముగ నైపుణ్యము దేశమునకు స్వతంత్రములను నొసగుచున్నాను. శాసనము బుద్ధిగల ఆమెరికా వారిని సంశ్చిత్తుల సెంట్ల స్వతంత్రముల సామ్రాజ్యముల నాంగ్లేయులు ఇంగ్లాండు దేశమున కొనగిరే, ఆమెరికావారి కాంగ్లేయుల యెడ గౌరవము కుడరగలదు. ఆమెరికావారు సదభిప్రాయమునకు పాత్రులము కాగలమని నా విశ్వాసము. తత్కారణముననె, ఇంగ్లాండు మహాసభవారు రిపోర్టుంబిన వెనక, ఇంగ్లాండు స్వతంత్రముల సా శాసనమును ప్రతిపాదించుట ముఖ్యముని దొరతనమువారు నిశ్చయించియున్నాను.

దేశమంతయు నేకమై దొరతనము పక్షమున నిలచిన గాని ఇంగ్లాండున నెగజాలము. ఇంగ్లాండుదేశమునకు యుద్ధ భారమే గాక స్వతంత్రముల సామ్రాజ్యమును ప్రపాదించిన గాని అట్లనై కృత సమకూరజాలదు. ఏ రాష్ట్రము లావాష్ట్రపు వ్యవహారములను చక్క నీకొనవలయునని మన మాలనూత్రము. ఆ సూత్రము ననుసరించెదమని యుద్ధమున జొచ్చుకొంటిమి. ఇంతవరకా నూత్రమునకు భీష్ముగ వర్తించి యుండలేదు. సంధి సభ నుం దానూత్రమును స్థిరపరచగలమని తలచెదను. అయితే ఇంగ్లాండు సభ్యులు బిల్లులకు కృతీకేరేంచి రే ప్యరసానులకు తాముత్తరవాదులగుదురు.

రహస్యమును వెల్లువొచ్చినది యీసందర్భమున దీక్షించు గారు పలికిరి.

నిష్పాద సైన్యసేనా శాసన మొడింప ఇంగ్లాండు వారు స్వతంత్రముల సా విషయము నుపయోగించుట దొరతనము వారు సహించజాలరనియు, తత్కారణమున నె రిపోర్టుని వేర పరచితిమియు లాయకు జాగ్జీ గారు చెప్పిరి.

సమరవ్యవహారము ప్రధానమంత్రి యిట్లు నెను:— రణరంగమున జయపజయము లింకను కొంతకాలము వరు మానుచుండి మనకొక సమయము సంతకమున, వేరొకటి విచారమును గూర్చుచుండునుగాని నాకు సంపూర్ణ చగు విజయ విశ్వాసము కలదు.

ఇటీవలనె నేనుక ప్రాముఖ్యమును నేనానిని జూచి యుంటిని. రణరంగము నందలి నైపుణ్యములను తాను జూచి తిననియును, ప్లమ్మగు నేనాని పరాక్రమము వర్ణనాతీతమని యును, అతడు తనకంటె నధికమగు నేనలతోడ బోరాడుచుండియు విశ్వాసమును గోల్పోక యుండెననియు యాతడు చెప్పెనున్నాడు. మనము కొంత ప్రదేశమును స్వహాయితి మిగాని యా ప్రదేశంబు ప్రాముఖ్యము గాదు. ఫాక్సు మున్నగు నేనానులెల్లను నిట్టి తీరుననె యభిప్రాయపడు చున్నాను. వారు వైద్యము గోల్పోక సంపూర్ణ చగు విశ్వాసము తోడ నున్నాడు.

ఆంగ్ల సైన్యమును రూపుమాపిన యెడల, విజయము సిద్ధమని యెత్తించి కేత్రువులు మన సేవల నొడింపజూచుచున్నాను. కాని ఆంగ్ల సైన్యమునకు వారి కత్యంతమై యున్నది. ఆ సైన్యము నడిచిపోలేదు. ఆంగ్లేయులు నవ్యములను పొంది యుండిరేగాని ఆ నవ్యములు కేత్రు సైన్యములు పొందిన నవ్యములకు చాల భాగము తక్కువయ్యెను. పరామనేన చలింపలేదు. ఆమెరికనులు యుద్ధరంగమునకు విచ్చేయుచున్నాను. ఆపవడవన శ్రీచారకరమును కృతార్థంబునంపవచ్చును. ఒకానొకప్పుడు వ్యక్త యాతల పుణ్యమునుండవచ్చును గాని మన మందర మేకిధించి యున్నచో, కుట్టుకునకు విజయ మొందుట నిశ్చయము.

లండను, ఏప్రిల్ 17:— జాతీయసభ్యులలో సుక్కుడను నేడు ప్రజలసభకు బోలేను. ప్రాముఖ్యములగు సభలకు బోవుమిత్తమువారు వెంటనె బద్ధుడన కేగుచున్నాను.

సమరోత్సాహము; సందేశ ప్రత్యుత్తరములు.

నూత్రలండ.

వెల్లింగ్టన్, ఏప్రిల్ 18:— ప్రతినిధుల మంరమున ప్రధానమంత్రి లాయకు జాగ్జీ గారి సందేశమును గూర్చి ఇట్లు చెప్పిరి: సాధారణపు లేవల కనేక వారముల క్రిందటనే క్రొత్తదేశము లింగ్లాండుకు బోవుచున్నవి. సామ్రాజ్యదొరతనమువారి కోరికల ననుసరించి ప్రతిమానము సంపాదకు దేశముల సంఖ్య అభివృద్ధి చేయబడును. నిర్మాణపు సరఫరాకంటె సైనికుల సరఫరా ఎక్కువగనుండగలదు. సైనికపునమును నింగ్లాండువలె నూత్రలండనును హెచ్చిరింప నెంచుచున్నది. అంతగ ముఖ్యములు కాని వృత్తుల విధనాడి సైనికుల సంఖ్యను పెంచవలయుననియు నది తలంచుచున్నది.

లండన్ లియు

సిడ్నీ, ఏప్రిల్ 18:— రణరంగమునండి వచ్చిన విషయ కరవాక్యము సైనికుల జేర్పు ప్రయత్నముల త్వరపెట్టుచున్నవి. స్వచ్ఛంద సహాయ ఆటలావగమునందలి 800 మంది స్త్రీలు వెంటనే యుద్ధరంగమునకేగ నెలవిచ్చిన తరు సోదరులతో గలసి బోరెదనని చెప్పిరి.

కెనడా.

టోరాంటో, ఏప్రిల్ 17:— కెనడా ప్రజల మందరము వారి మొట్టమొదటి రహస్యసమావేశము నేడు జరిగెను. ఆ సమయమున యుద్ధవిషయస్థితిని గూర్చియు అత్యంత సైనిక సహాయక కృత్యముల గూర్చియు ప్రధాని గారు సభ్యులకు తెలియబరచిరి. ఈవిషయస్థితి విలన తెలసికొనవలయుటయేగాక జాతి ఏమాత్రమును చలింపజూడవని పత్రికలును పాన్ మెంటును దృఢపర్చుచును తెలుపుచున్నది. రణరంగమును బలవత్తము చేయుటకై నవ్యములనును భరింపవలయును. 20 మొదలు 25 ఏండ్ల ప్రాయము గల ఆ వివాహితులందఱును సైన్యమున చేరవలయుననియు, 19 ఏండ్లనుండియు చాలా గ్రను సైనిక సేనకు రిజిస్టరు చేయవలయుననియు, క్వెబెక్కు జాతీయ వాదనాపత్రికల యుద్ధప్రతిపాల ప్రయత్నము నడచుటకు వెంటనే ప్రయత్నముల చేయవలయుననియు నడచుట సమ్మతించిరి. కెనడానుందలి తక్కిన రాష్ట్రములలో వలె నారాష్ట్రమునందును నిర్బంధ సైనిక సేన నుపయోగించుటకు తీర్మానింపబడినది.

టోరాంటో, ఏప్రిల్ 18:— కలసదేశీయ ప్రజల మందరము వారు రహస్యముగ నొక సభ జేసిరి. అనివేదనమున సర్ రాష్ట్ర బోర్డు గారు, ప్రధాని గారి సందేశమును సభవారికి వినిపించిన పిమ్మట, ఇట్లవరని తెలుపబడినది. “ఎంతమంది సైనికులు మరణించుచున్నారో దేశము తెల్లపర్చును పూర్తిగనుండునంత చుది మనుష్యులను మనము నింతరహంపకలయును. తక్కిన మనుష్యులము సంకటిని కృతసా మాభివృద్ధికి మన ముపయోగింపవలయును.”

కేప్టెన్, ఏప్రిల్ 18:— ఎస్కెల్లో జనరలు బోధా గారు జనరలు స్ట్రెట్టు గారి వద్దనుండి వచ్చిన ఈక్రింద తెల్లీ వార్తను జదివె: “మెన్సిస్ నుద్ద దక్షిణాఫ్రికా ఫీరంగి దేశము వారొందిన కజనము యుద్ధపు కర్తవ్యంశములలో నొకటి. ఒక్కదేశముగ వారొందిన కీర్తి యసామాన్యము ఇంక మరి కొన్ని దేశములు గూడ పంప బగు నని నేను నమ్ముచున్నాను.” ప్రతి కక్ష నాయకుడగు సర్ టి సార్వేయ గారు పాన్ మెంటు కిర్రున వాదన కొర్యమును ప్రశంసించుచు తగిన ప్రత్యుత్తరము సంపు టాశక్యమనిరి. అందుల కందఱును సమ్మతించిరి.

ప్యాసిస్, ఏప్రిల్ 18:— యుద్ధమును చాల భయంకరముగ నడిపింపవలయునని క్రిటికు యుద్ధ మంత్రికగ్గము వారు నిశ్చయించి రనటకు మిల్టరు ప్రభువుగారి నియోజనమే ప్రజల నిదర్శనకని పత్రికలు తలంచుచున్నవి. ఆంగ్ల పరామ సైనిక సహకారాభివృద్ధి కొనరింపబడిన ప్రయత్నముల నవి గొనయోచుచున్నవి.

లండను, ఏప్రిల్ 18:— క్రిందటి నెల మార్చి నెలతో పోల్చిచూచిన ఎగుమతులు 81, 08, 816 పానులు తగ్గినవి. దిగుమతులలో 2,60,89,590 పానుల వృద్ధిగొనించుచున్నవి.

మరణము: ప్రజల మందరమున నందరికంటె నెక్కుడు కాలము నుండియు పో చేయుచుండిన శామ్యూలు యంగు గరు మరణించిరి.

హోమములు బిల్లు.

లండన్, ఏప్రిల్ 18:— హోమములు బిల్లును నిర్మించుటకు పరిశ్రమలుగా రాకకమిటీ నేర్పరచిరి. ఆం ద్రికింది 10 మందియు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి. చార్లెస్ లాంగ్, ఛో బరేట్, డ్యూకుగారు, సర్ జార్జి కేపుర్, కర్లెస్ ప్రభువు(యూని యనిష్టలు) అడ్విసర్, హోమ్స్ ఫీమరు, గార్డన్ హ్యూబర్ట్, (లిబరలు); బార్న్లీ (లేబరు) జనరలు స్పీకరు. (ఇండిపెం డెంటు.)

యూనియనిష్టు యుద్ధ కాళివారు కాల్సిస్టరీ ప్రభు యజమాన్యమున సభ చేసిరి గాని తీర్మానము చేయలేదు. వెంటనే బ్రిటిషు సంయుక్త రాష్ట్రము(యూనైటెడ్ కింగ్డము)ను సాంఘాతికస్వపరిపాలక రాష్ట్రముగ మార్చి అలష్టరును ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ విభజించుట కనేకమంది అంగీకరించుచు న్నారని తెలియుచున్నది.

విజయూనిష్టుల సభకు సర్ ఇ. కాన్లెగు గారధ్యక్షత వహించిరి. దొరతమునా రైగ్లండు గూర్చి యేమిచెప్పిన దాని నెల్ల నంగీకరింపునని తాను చెప్పలేదనియు, విగ్లండు నిర్బంధ పైనిక నేను మాత్రము బలపరుడని తాను అలష్టరువారి తో చెప్పితినియు నతడు తెలిపెను.

ప్రాస్తు

పరాసువారు దాడిదారుల తీర్పుముట

లండన్, ఏప్రిల్ 18:— పరాసు ప్రకటనము.— కోర్స్ ప్రాంతమున మాపంతుల జేరవలయునని చాలగుంది శత్రు సైనికులు ప్రయత్నింపగా మేము వారిని తరిమివేసితిమి. విశేష ఫిరంగిదళ సన్నాహము నొనరించుకొనినవిమర్శకు ఛాంపేయును నందును, మూర్ఖులు యెడను భాగమునను, కారీయనమునకు తూర్పునను, దామలోపు దళను శత్రువులు అనేకమారులు ముట్టడించిరి. మేమున్న మారులును చారిరి తరిమివేసి ఖైదీల నుట్టుకొంటిమి. రెయిన్సున కీశాన్యమునను, లూరెయినునందును విజయంతముగ దామల నొనరించి మేము కొంత భంది ఖైదీలను బట్టుకొంటిమి.

జర్మను యత్నములు భగ్నము లగుట.

పార్సిస్, ఏప్రిల్ 18:— అధికారు లిట్లు చెప్పుచు న్నారు. నిన్నటి దినము జర్మనులు గొప్ప పరాధమము నొందిరి. అసభ్యులగు వైకటల దీసికొనవచ్చి బ్రిటిషువారి నోడింప వలయునని వారి ప్రయత్నము. ఈ ప్రయత్నము విఫలమయ్యెను. పరాసువారిపురు బాగుగ సహాయ మొనరించుచున్నార. పశ్చిమగంగునందు లభింపగల జర్మను దళము లాగో సగము ఈ యిరువదియారు దినములలోనే వినియోగింపబడినవి. ఆయన సాంగ్లసంనుదళముల వికృత ఎచ్చటను భిన్నము కాలేదు. ఎవరు ఎక్కడ కాలము సహింపగల రను నది ఇప్పుడు ముఖ్యముగ నున్నది. జర్మనులు తాత్కాలికముగ నొందిన లాభములు వాణిజ్యములకు తిక్కున కాలేదా? చివరవర కిట్లునే నష్టమును భరింపగలరా యని మనము న్యాయముగ నడుగవచ్చును.

తక్కిన నివేదనలు.

లండన్, ఏప్రిల్ 17:— బ్రిటిషు ప్రధాన కార్యాలయమునకున్న రైటరుగారి విలేఖి ఇట్లు తంతి సంపుచు న్నాడు. బెయిల్బ్యాలు, రీకెన్సుబర్న్, మెసిసీసుపంతుల వద్ద శత్రువు కొంచెము విజయ మొందినను గత ఇరువది నాలుగు గంటలందును సమరము శత్రువుల కనుకూలముగ మాత్రము లేదని సైనికు లుకొనచున్నార. మెససీసు పంత్రి విజయము శత్రువుల సైనికవస్తువుల జూచిన నియంతయు లాభకరముగ లేదు. ఈ ప్రముఖు తూర్పున మా సైనికుల తిరోగమన మతి చాతుర్యంతము చివరఫలితము మనదళములు దగ్గరకూడి నది; శత్రువులరంగము వెలిగి రాధారులకు కష్టముగ నున్నది. నిన్నటి యుద్ధమును నుండియు భయంకరముగ చెలరేగుచుండిన యుద్ధము కొంతెల్లారిన. అంతభయంకరమగు ఫిరంగు తుపాను చెలరేగి సిమ్యుట కొంతవరకు తగ్గెను. గతరెండు దినములలో మేము నేకమంది ఖైదీలను బట్టుకొంటిమి. బెయిల్బ్యాలు, వైటెయిటీ పుధ్య వరల అకన్గెందన మొన విషమము నూచనలు గనించుచున్నవి. వైటెయిటీ నొంగుట కంతకష్టము భరింపన పిమ్మట శత్రువు మరల ప్రయత్నముతో మనల నడటివండి తొలగింప ప్రయత్నించుటలో వింత లేదు.

నిన్నను, నిన్నరాత్రియు, బాయెలీనువద్ద తీవ్రమగు యుద్ధము జరిగెనుగాని నేను కాంతవంతముగనున్నది. మాఫులములు బాగుగనున్నవి. విల్లేగ్స్ ప్రెహ్మానాన్సులవద్ద భయంకరముగ ఫిరంగులను కాల్పుట జూడ పరాధిదళములు మరల నెదిరించునని ఊహింపబడెనుగాని ఇంతవర కట్లు జరుగలేదు.

శత్రువులు; అమియన్సు.

లండన్, ఏప్రిల్ 17:— పరాసు ప్రధాన కార్యాలయమునందలి రైటరుగారి విలేఖి 16 వ తేదీ నిట్లు తంతింపెను:— హోగార్డు మొదలు నోయాను వరకును చాలామనులకుండి ముఖ్యములగు యుద్ధము లేనియు జరుగవచ్చును అనోన్య ప్రచలనము మాత్రము గలదు. శత్రువు సోమునకు త్వరమున కొన్ని సైన్యముల నేకరించి యుండుట చూడ అమియన్సు మార్గమున మనపంత్రిని భేదింపవలయునను వారిలఁపురు విడువ నట్లు గనించుచున్నది. పరాసు ప్రధానిదళములై వైచెయిగు నుండెను. శత్రువుల యుద్ధ పంతులును రాధారి కందకములును నిరంతరము ముట్టడింప బడుచున్నవి. అందువలన వారి ప్రయత్నము లన్నిటికీ పరాధరములు గలుగుచున్నవి. ఈలోన మేము శత్రువుల కొరకుటకు మేమున్న విధముల ప్రయత్నించుచున్నారము.

పరాసు వైమానికులు.

పరాసు వైమానికులు తమ పని నతి చాతుర్యముతో నిర్వహించిరి. 9 కోజులలో వారు 73 టన్నుల బాంబుల ననేక ప్రదేశముల వేసిరి. 21 శత్రువిమానములను, మూడు ఆకాశపు బుట్టలను నేలగుల్పిరి. యుద్ధరంగమున వారకరిమితము గ బాంబులను వేసిరి. 12 వ తేదీ మా వైమానికదళములలో నొకటి 850 పర్యాయములు దాడివేసెను. 1200 పర్యాయములు యుద్ధవిమానములు వానిలో గలవిపోయినవి. ఆ సమయమున 8 శత్రువిమానములు నేలగుల్పబడినవి. 23 క్రిందికితరిమి చేయబడినవి. 51 బెల్గానులు ధ్వంసము చేయబడినవి. అయిదింటికి నష్టములు గలిగెను. ఇటాలియును దళములు గలసి పని చేయుచుండు 48 టన్నుల బాంబులు ప్రయోగింపబడినవి.

జర్మనుల యెత్తులు

లండన్, ఏప్రిల్ 18:— పశ్చిమగంగున యుద్ధ మొన రించుటలో జర్మను లెట్టి ఎత్తుల నాలొదిమనదియు వెర్సి నుం ఫిప్పుగాను కల్గించిరి. రాత్రంతయు జర్మనులు కొలదియంది సైనికుల సంపుచుండిరి. మొదటివారు మరణించిన పిమ్మట మరొకరిని, తరువాత మరొకరిని వారిట్లునే పంపించుచు వచ్చిరి. ఇద్దలు ముగ్గురు చొప్పున జర్మనులు నిరంతర ముట్టనే వచ్చుచు నొకమారు బ్రిటిషు ప్రధాన కార్యాలయము మీద మరఫిరంగుల నుపయోగించు చుండిరి. వెంటనే జర్మనులు చుట్టుముట్టింపబడి చంపబడిరి. కెటిరానువద్ద సంభవించిన జర్మనుల హత్యకు మేరలేదు. ఇదివరకెన్నడును వారిట్లు చచ్చి యుండలేదు. రోడ్డుక్రమమున శవములు దొంతులు దొంతులుగ గూలెను.

పాశ్చిమయిలీయండి వెనుక కరుగునపుడు శత్రువుల కేమియు చిక్కలేదనియు, మనకు నష్టము లేనియు గలగ లేదనియు నతియు నొక్కి పలుకుచున్నాడు.

శత్రువుల వృధా ప్రయత్నములు.

లండన్, ఏప్రిల్ 18:— బ్రిటిషు ప్రధాన కార్యాలయమునకున్న రైటరుగారి విలేఖి ఇట్లు తంతి సంపుచు న్నాడు:— నిన్నటిదినము పరాసువారిలో గలసి మనవారు త్వర రంగమున నతి దారుణముగ పోరిరి. నిన్నను యుద్ధము మన కనుకూలముగ నె ముగిసినది. ఆరెండు ప్రదేశములలో శత్రుదళములు తండ్రింప తండ్రిములుగ మన పంతుల మీదపడినవి. ఒక్క లీనకొండ వద్ద మాత్రము వారు కొంచెము ప్రదేశము నాక్రమించు కొన గలిగిరి. అయినను వెంటనే ప్రతియుద్ధ మొనరించి మేము వానిని మరల నాక్రమించు కొంటిమి. కెహ్యోలు కొండకాగ్నేయమునను మెత్తిమునకు పశ్చిమమునను అతిభయంకరమగు పోరాటములు జరిగెను. మత్స్యేమునకు వైస్యతిగ శత్రువులు రెండుమారు లెత్తిరచ్చిరి. కేనెయి కొండకుండి లైబుచ్చెను వరకు గలపంత్రిని బట్టుకొనవలయునని శత్రువుల ఉద్దేశ్యము. జర్మనులు విశేషలాభము లొందకుండుట అటుండ వారి నష్టములు వివరితముగనున్నవి. తాము విడవక పాచ్చిందె యలీని శత్రువులు పట్టు కొననపురని యెట్టిగి మన సైనికు లందుల కాయత్తయు వారు నచ్చిన వెంటనే జతి వారు

అముగ ఫిరంగుల గాల్పిరి. ఈసమయమున జర్మనులు సముద్ర తీరమున నొనరించు యుద్ధము ప్రస్ఫుటము. శత్రులచట నాలుగు పటాలముల నుపయోగించిరి. రాత్రంతయు జర్మనులు తుపానులు గాల్పిరి. కాని జర్మనులు ఆభాధంము నొందిరి. బెల్జియను లట వారి నతి దారుణముగ నెదిరించి 600 మంది ఖైదీలను బట్టుకొని చిందర వందరగ తరిమివేసిరి. ఈ మహా విజయరంగము కిప్పీ మొదలు లాంజి మార్కు వరకును ఆరు కిలోమీటరుల వై కాల్పుము గలిగి యుండెను. శత్రువులకు విశేషముగ చిక్కు గలిగించు మన ఫిరంగి దళములు చాల భయంకరముగ ఫిరంగుల గాల్పిసవి. జర్మనుల కపారనష్టము గలిగెను. ఫిరంగి సైనికు లనేకులు మరణించిరి. ఈ రీతిని 15-వ తేదీని 23-వ ఫిరంగిదళములవారి ఫిరంగులు నాలుగు ధ్వంసము చేయబడెను. ఇద్దలు తప్ప కిక్కినివారందఱును మరణించిరి. 61-వ మూల ఫిరంగి పరాధిదళ మును గురు ఉద్యోగులను అనేకమంది సైనికులను గోల్పోయెను.

ఈజిప్టు

పేలస్తీను యుద్ధము.

లండన్, ఏప్రిల్ 18:— పేలస్తీను నందలి ప్రధాన కలిరమునవద్దనున్న రైటరుగారి విలేఖి 12 వ తేదీ నిట్లు తంతి సంపెను.— నేల్సులుట్యూకాముల దక్షిణమునకును తురు మ్మదళములు వెనకకు త్రొక్కిండుకొలసిని వారి సైనిక శిక్షినివారణము మరొక అతిభయించుచున్నది. ఉత్తర పేలస్తీను ఆక్రమణముతయు నాపంక్తివాడనే ఆధారపడి యున్నది. శత్రువు మెహ్మూద్వియూనుండి నిరంతర మెక్కుడు దళములు వచ్చుచున్నవి. జర్మను సయన్యములును విశేషముగ సంపదించుచున్నవి. జర్మను సయన్య లలో ఫిరంగి దళము లధికముగ నుండుటవలన శత్రువు ఫిరంగి దళసాధున్య మెన్నడును లేని రీతి నతిభయించుచున్నది. శత్రువులు మందుగుండును విశేషముగ నుపయోగించుచున్నాడు.

ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— కోటమును గ్రామము నెల్లూరు జిల్లాలోని సూదూరునకు తూర్పున బతు నెనిమిది మైళ్ల దూరమున గలదు. సూదూరునుండి కోటకు కంకరబొలుగలదు. ఈ బొట దుస్థితి చెప్పనలవి గాదు. ఈపరు నెనిమిది మైళ్ల పొడుగునకుగల చిన్నచిన్న గుంటలు మిట్టలు గండ్లు కాలువల మాటకుటండెందు. కోటకు మైలుదూరములో చల్లకాల్వ యను నొక చిన్నవారు కలదు. దానికి వంతెనగాని చక్కని కమానుగాని యేమియులేదు. చక్కని త్రోవనైన బోవుటకు వీలులేక యెంతయో చుట్టు తిరిగి బండలమీద లోతునీళ్లలో బద్దనడువవలయును. రాత్రి పదిగంటలవేళ పలువురు ప్రయాణీకలరో నిండిన బండ్లు ప్రయాణము చేయుచు నావారులో నేబండవై నెక్కుటచేకనో బండి విరుగబడుటయు బ్రయాణీకులకు గాయములు తగులు చుండుటయు బలుమారు తటస్థించుచున్నదని చెప్పినప్పుడు త్రోవకు బ్రయాణము చేయునా రాష్ట్రమున నెట్టి భయమునకు పాల్పవలసివచ్చునో చదువరు లే యూహించుచు గాక. వంతెన కట్టింపవలయునని లోకలో ఘోషవారిని కోరిక యెడల యుద్ధసమయముగాన పీలులేదని పలుకుదురు. అదిగాక పోయినను ఒక మంచి కమానునైనను గట్టిండుట అవ్యక్తపరమయియున్నది. దీనికి సమీపముననే యొక చిన్న కాలువగలదు. దానికి గట్టివంతెన చెడిపోయి యున్నదినులయినదో పరమాత్మునకొలక. నేను మొట్ట మొదటజనవరి యారంభములో కోటకు వచ్చినప్పుడు దా వంతెన చెడిపోయిన స్థితియందుండెను. వచ్చిన వారము దినములకే కార్యాంతరా సత్తుండవై గ్రామాంతరమున కేగి యుండి మార్చి నెల యంత్యమున వరల కొటకు వచ్చుచు జూడగా నీవంతెన పూర్వపు స్థితియందే యుండెను. బాటలో నెవ్వకన్నముపడినది. బండ్లలోను నడచిన ప్రయాణము కలుగునని త్రోవకడ్డముగా ముండ్లకంఠము నాటిరి. బండ్లు వంతెన ప్రక్కన నిరవది యగు గుల లోగుండు దురువేగమున బరుగెత్తి యతికష్టముతో మరల వివరిత యగుచు యేటవాలుగా నెక్కువలయును. కొంచెము త్రోవ తొలగినచో బండలు వాలి పడిపోయి ప్రయాణీకుల కపాదము కలిగించుచుండును. ఇంతయేల యున్నటి వరకా వంతెన వియమై యాలొందిన లోకలోఘండు ధార్మిక చక్రవర్తి యొక్క కలహో తేహోయని సంకేతము కలుగుచున్నది.

The Great War.

(Reuter's Agency)

**Passchendale Salient
Evacuated Without Loss.**

**No Fresh Enemy
Progress.**

**Unshaken Britisher's
Confidence.**

Great Britain

Ireland and Man-Power.

Lloyd George's Magnificent Speech.

LONDON, April 19.
Sir Edward Carson continuing his debate in the House of Commons during the report stage on the Man Power Bill said:—

There was nothing that Ireland had suffered so much from, as the broken pledges of the British Statesmen.

DILLON:—We are agreed at least on one point.

Sir E. Carson in conclusion appealed to Ireland to continue to help the successful prosecution of war.

Mr. Lloyd-George replying to Mr. Dillon said analogy could not be drawn between the application of the present Bill to Ireland, and the attempt to tax the American Colonies against their will. Because in the latter case, it was a matter of taxation without representation. Further in no measure of Self-Government claimed by any responsible body representing Ireland in the House up to the present, had it ever been contended that the questions bearing upon organisation of Army and Navy and defence of the country, and the Empire should be entrusted to any Parliament except Imperial.

As regards claim that Irish consent should be obtained first, the same argument should be applied to Wales and Scotland. But the Government did not think there was anything which derogated from the pride of their race in delegating to the Empire, of which they were citizens, a right to enforce any measures in the name of the Empire through the Imperial machinery for raising forces for the defence of the Empire. (Cheers)

As regards Mr. Dillon's contention that more success could have been obtained in the war, it must be remembered that, within the last eighteen months, one of our greatest Allies having an army of five or six millions had gone out of war. It could not be contended that the present Government was responsible for the Bolshevism in Russia. (Irish cries of 'yes. It is and Henderson'.)

Replying to Sir Edward Carson, Mr. Lloyd-George said that, if it had been matter of one or two years, it was possible that no grave consequences would have arisen for Ireland. But what had happened had shown that, if the war were prolonged, the continuation of a state of suspense was a matter of vital interest, not merely to Ireland but to the Empire and the world. It was desirable in the interests of efficiency and in the interests of mobilising our forces to the best purpose, that we should settle the Irish question and produce something like contentment in Ireland and Good-Will in America. In introducing the Bill, the Government had considered nothing but the best means of prosecuting the war. They were confronted by a need of raising more men, because the Germans had just summoned to colour another 550,000 men for training for which we had to make ready by introducing a measure of a most drastic character. No man who knew the necessity of the case could doubt for moment that the proposals were needed to meet the emergency. It was a very far-reaching measure and it would have a crippling effect upon certain industries. The Government included Ireland reluctantly and only because they were convinced that there would be a deep sense of injustice and resentment as regards the measure, unless conscription in Ireland was included.

He had been told that there would be trouble in Ireland. He did not doubt it, but, if Ireland resisted this measure, it was essential that conscience of this country should be perfectly clear, before any measures were taken of a stringent character. It was useless passing the Bill unless we intended to enforce it, and it was useless to enforce it, unless behind the Government there was a feeling that Ireland had been justly treated. So far the American opinion supported the justice of Man-Power-Bill provided that Self-Government was offered to Ireland. This opinion was vital to us at present, because America was coming to our aid in one of the most remarkable decisions ever taken by any executive.

Mr. Lloyd George said that President Wilson's decision was difficult but it was the only way, in which America could render practical assistance in this decision, however was full of difficulty, for executive incumstances; and America was entitled to expect from the government of this country though they could not ask any government to carry domestic legislation of any particular character; that difficulties would be smoothed as far as possible. He was sure that nothing would be more helpful at present to secure a full measure of the American assistance than determination of British Parliament to tender to Ireland (Irish cries of tender).

Mr. Lloyd George continued: "Honorable members are simply seeking quarrels where they are not intended. (Cheers) When Parliament tendered it in the form of an Act, that was the only way in which the Parliament tendered the best way in which Parliament could tender. He did not speak of Government tendering, but of Parliament tendering. The best way in which the American opinion could be assured that we were dealing fairly with Ireland was, that the British Parliament, should tender measures of Self-Government to Ireland, as would satisfy

reasonable American opinion. He believed that we could do that the Government had therefore come to the conclusion after the convention had reported, that the Irish Self-Government was an essential war measure.

It was impossible to face the difficulties in Ireland, without united country behind the Government and unity was unattainable unless every section felt that justice had been done not merely by compelling the Irishmen to take the full share in war burdens, but by securing to them principle of Self-Determination for which we were fighting in every theatre. (Loud Nationalist cheers) We entered war for that principle and we had never departed from it, and he hoped that we should be able to enforce it at the Peace Conference. At the same time if the Irish members rejected the Bill, it would be their responsibility.

Mr. Devlin interrupted "Now the cat is out of the bag" Mr. Lloyd George said the government could not possibly have resistance to the Home Rule used as a means of defeating Conscription. That was why each measure must be taken upon its merits.

As regards the situation at the front Mr. Lloyd George said, there would be fluctuations of hope and despondency. We shall have both for some time yet, but I am still full of confidence. (Cheers) I have just seen a distinguished General. He told me that he saw the generals who were fighting. That Gallant old General Plumer, (loud cheers) doughtiest warrior of this country. He was facing great odds, but he was quite confident. (Loud cheers). We have lost territory we have lost nothing vital (Cheers). That is the view not merely of our Generals. It is the view of General Foch and Plumer who are equally calm and confident. General Foch was seen also this afternoon by the distinguished general who is now waiting for me. General Foch is absolutely confident (Cheers).

The enemy are aiming at destroying the British army. They feel that if they could only get this army out of the way, the path would be clear to victory. They have not yet got it out of way. (Cheers) They have inflicted, I am sorry to say, heavy losses, but nothing to the losses they have sustained. The French army is intact and the American army is pouring across. There may be hope, there may be despondency but if we stand together firmly and steadfastly not giving way to fear or panic and are prepared to give and take in all measures, if all parties in Britain and Ireland stand together, the Irishmen in Ireland fighting with Irishmen who are coming by million, across the flood to fight brigaded with the British troops, if we do that, we shall win in the end. (Tremendous cheers.)

WAR AND MAN POWER.

New Zealand's Response.

LONDON, April 19.
WELLINGTON:—In the House of Representatives, the Prime Minister, referring to Mr. Lloyd-George's appeal, said that reinforcements were going to England some weeks before their normal dates. Monthly drafts would be increased in accordance with the Imperial Government's wishes, and the supply of man-power would have precedents over production. Now Zealand might have to follow Great Britain's example in increasing the military age and making a greater coming out of non-essential occupations.

Recruiting Stimulated in Australia.

SYDNEY.—The serious news from the front has stimulated recruiting. Eight hundred members of Female Voluntary Aid Corps during drill unanimously declared their willingness to go to the trenches and fight alongside their brothers if the authorities would permit.

Canada's Determination.

OTTAWA.—The first secret session of the Canadian House of Commons was held to-day, when the Prime Minister communicated to the members and senators the statement revealing the seriousness of the war situation and the imperative necessity for a supreme effort. While the extreme gravity of the peril is realized, the attitude of Parliament and the Press is unmistakable one of determination that the nation shall not flinch, but shall make every sacrifice of men and means to reinforce the armies at the front. The Order calling out every unmarried man from twenty to twenty-three and directing the registration of men from nineteen is unanimously supported, as well as the drastic measures taken to repress the anti-war propaganda of the Quebec Nationalist press. Conscription is also being enforced energetically in that province as in rest of the Dominion.

Premier's Action.

OTTAWA.—An official report of the secret session of the Dominion House of Commons shows that Sir Robert Borden after communicating the information regarding the situation on the western front from Mr. Lloyd George, said, "We must supply necessary men to keep the divisions at full strength, no matter what the casualties are, and we must so organise the remaining human power as to maintain and if possible increase the agricultural production."

General Smuts' Message.

JAPETOWN.—In the Assembly General Botha read a cable from General Smuts, saying:—"The success of the South African Brigade at Messines Ridge is one of the glories of the war. As a unit their reputation is almost unvalued, and I trust that sufficient drafts will be sent forward." The Opposition leader, Sir T. Smart, hoped that an appropriate reply on behalf of Parliament and the country would be sent to General Smuts expressing deep appreciation of the Brigade's magnificent services. This was agreed to without dissent.

French Press Comment

(4-30 P. M.)—PARIS.—The Press regards Lord Milner's appointment as an indication of the British Cabinet's intention to pursue the war in the most intensive manner. It dwells on Lord Milner's hearty support of the measures conducing to the close Anglo-French Military Co-operation.

Man Power Bill.

Received Royal Assent.

LONDON, April 19.
In the House of Lords the Man-Power Bill has passed through all the stages and received the Royal assent.

HOME RULE BILL.

Personale of Drafting Committee.

Treatment of Ulster.

LONDON, April 19.
The Cabinet Committee drafting the Home Rule Bill consists of ten members, namely, Mr. Walter Long, Mr. Chamberlain, Mr. Duke, Sir George Cave, and Lord Curzon; Unionists; Messrs. Addison, Herbert Fisher, and Gordon Hewart; Liberals; Mr. Barnes, Labour; and General Smuts, independent.

The protracted meeting of the Unionist War Committee, Lord Salisbury presiding, passed no resolution. But it is understood that there was a substantial agreement in favour of immediate Federal Home Rule for the United Kingdom, giving Ulster the option of being a separate unit.

Sir E. Carson presided at the meeting of the Irish Unionists. He denied that he had recommended Ulster to accept the whole of the Government's Irish policy; but said he had advised Ulster to support conscription for Ireland.

Nationalists Absent.

No Nationalist members were in the House of Commons to-day and practically all are going to Ireland immediately to participate in important conferences.

Man-Power Bill in Ireland.

In the House of Commons, Sir Richard Cooper asked "Do war office expect to get Irish recruits under the Bill before 1st August?" Bonar Law replied, "Most certainly."

Trenchard's Resignation.

Mr. Bonar Law stated that War Cabinet considered the differences of policy between Trenchard and Rothermere before the former's resignation was accepted. The question could not be discussed publicly.

Conscription Conference Opens.

An important conference regarding conscription has opened in Dublin; National and Sinnfein leaders and Irish labourites participating.

Oldest M. P. Dead.

LONDON, April 19.
The death is announced of Mr. Samuel Young, the oldest Member of the House of Commons.

British Labour and Peace.

LONDON, April 19.
The American Labour Delegation was entertained to luncheon to-day by the Parliamentary committee of the Trade Union Congress. Mr. Arthur Henderson said, it was utterly false to suggest that British Labour was anxious for Peace at any price; they sought to eliminate the spirit of Militarism not merely from Germany but from the world; hence they strongly favoured a league of peoples. Only difference between American and British Labour was one of method. The former considered that the object in view was only obtainable by a decisive military victory, while the latter sought to reinforce operations of war by wide discriminating use of moral and political weapons. The British Labour wished to make it clear to the German workers that they must abandon Imperialistic designs of world domination; hence they urged holding the International Labour Conference under the proper conditions to remove misunderstandings; but this did not mean that the British Labour was weakening its determination to secure a just and lasting peace.

Sir David Henderson's Resignation.

LONDON, April 19.
In the House of Commons, Mr. Bonar Law announced that Lieut-General Sir David Henderson, Vice-President of Air Council, had tendered his resignation on ground that he would be unable to work with new Chief of Air Staff.

British Trade.

LONDON, April 19.
Exports for March showed a decrease of £8,108,816 and imports an increase of £26,089,590 compared with March last year.

France

The Military Operations.

French Confidence.

LONDON, April 19.
PARIS.—Mon Clemenceau expresses complete confidence in the result of military operations. General Belin has been appointed French Representative on Inter-Allied War Council at Versailles, in succession to General Weygand, who remains General Foch's principal collaborator.

Italy

ITALIAN OPERATIONS.

Successful Italian Raid.

LONDON, April 19.
(4-30 P. M.)—An Italian communique says:—"We successfully raided a post in the Vallarsa sector. Italian and British aviators brought down sixteen aeroplanes yesterday."

Balkan

THE BALKAN OPERATIONS.

A German Boast.

LONDON, April 19.
A German wireless communique says:—"The Bulgarians in the Struma Plain took 155 English and some Greek prisoners. The British war office comments on this, that the total British casualties on the Struma, were considerably less than the prisoners claimed."

Holland

Hollands Financial Position. Drastic Measures Necessary.

LONDON, April 19. AMSTERDAM.—In the Second Chamber, the Finance Minister declared that in consequence of Holland's financial position, most drastic measures were necessary. He suggested raising a loan of one and half milliard florins to cover war crisis expenditure, which had already exceeded one milliard florins. The Finance Minister hoped that the army could be partly demobilised when the big offensive in the West was concluded and Holland's dangers lessened.

Central Powers

Germans in Finland.

LONDON, April 19. STOCKHOLM. German troops which landed at Lovisa have advanced to Lathi, between Tammerfors and Viborg, cutting off rail communication with Petrograd.

Hungarian Cabinet Resigns.

LONDON, April 19. AMSTERDAM.—Budapest telegram states that the Hungarian Cabinet has resigned.

Cases of the Resignation.

BUDAPEST.—Resignation of the Cabinet was immediately due to the impossibility of reaching agreement on the franchise question but the appointment of Burian was also a contributory cause. It is stated that Premier Wekerle favoured the appointment of Count Andrássy.

Western Front

French Repulse All Attacks.

LONDON, April 18. [4 30 P. M.]—A French communique says:—In the region of Corbény our fire dispersed a strong enemy detachment attempting to reach our lines. After heavy artillery preparation, the enemy launched several "coups de main" in Champagne and on the right of the dense east of Caurieres Wood and in the direction of Dancourt. We repulsed all attacks and took prisoners. We made several successful raids north-west of Rheims and in Lorraine taking prisoners.

German Plan Baffled.

[4 30 P. M.] PARIS. A semi-official statement says:—Yesterday was a day of defeat for the Germans, who hoped by desperate efforts to overwhelm the British. This plan was baffled and the French are now effectively co-operating. Half of the German divisions available on the western front have already been engaged after only twenty-six days, yet the Anglo-French cohesion is nowhere broken and no decision has been reached. It is a contest of endurance. We are justified in asking whether the tactical advantages gained by the Germans are not disproportionate to their efforts, and whether they will be able to continue to a finish.

Enemy's Costly Successes.

British Troops Still Confident.

Reuter's correspondent at British Headquarters, wiring this evening, says:—The opinion is general amongst the troops that the past twenty-four hours has been any thing but good for the enemy in spite of his successes at Bailieu, Ravelsberg, and Messines Ridge. The last named has been largely neutralised because "at what a price" it was taken. Our withdrawal east of Ypres was accomplished with masterly skill, the net result of which has been greatly to stiffen our power of resistance whilst forcing the enemy to lengthen his communications across unfavourable terrain. The bitter intensity of the fighting which had been in progress since yesterday morning lulled during a hurricane artillery duel subsided into spasmodic outbursts with intervals of comparative calm. We took a goodly number of prisoners in the past two days. There are signs of another attack coming between Bailieu and Wytschaete. Doubtless the enemy is determined after the heavy sacrifices he has paid to get Wytschaete to make another onslaught and again remove us from it.

Sharp Fighting at Boyelles.

Yesterday and yesterday night there was a sharp conflict at Boyelles, south of Arras, but the situation is quiet to-day. Our positions are being fully held. Pierce shelling at Vilers-Bretonneux led to expectations of an infantry assault, but it has not yet materialised.

Enemy's Vain Attempts.

Belgians Splendid Fight.

Reuter's correspondent at British Headquarters wiring to-day says:—Yesterday was a strenuous time for our infantry in co-operation with the French, who are now engaged in the northern battle area. The day gave a satisfactory record, balancing heavily in our favour. German waves dashed against our lines in half a dozen places and only at Beaver Hill, forced us to yield a little ground which, however, our counter-attack regained. The heaviest onslaughts were southeast of Kemmel Hill, west of Meris, and two attempts northwest of Wulverghem. The enemy's grand objective was undoubtedly the domination of the ridge system from Cassel Hill to Wytschaete, and while the Germans have made no definite gains, their losses have been appalling. Our gunners, anticipating the enemy's occupation of the evacuated Passchendaele salient, prepared to give a warm reception when the German infantry advanced over the dreary waste, and the great cemetery in the cockpit of Europe gathered another ghastly toll. The German attack nearer the coast is especially noteworthy at this stage of the campaign. The enemy employed four divisions, namely, a marine division, one Bavarian, and two Prussian. Intense bombardment all night was probably accounted likely to forestall all resistance but the Germans speedily found their mistake, for the Belgians put up a fight ranking as one of the epics in their splendid story. Finally driving back the Germans to confusion and taking over six hundred prisoners. The feat of this brilliant victory was a stretch of six kilometres between Kippe and Langemark. The harassing rain of

our artillery upon enemy communications greatly increased in intensity and the Germans suffered heavy losses, among their gunners. Thus on the 15th instant the Twenty-third Field Artillery regiment had four of its guns knocked out by our batteries and all the personnel but two were casualties, while one battery of the Sixty-first Reserve Field Artillery lost all five of its officers and most of its non-commissioned officers and gunners.

Enemy and Amiens.

Still Hopes to Break Through.

Reuter's correspondent at French Headquarters in a message dated the 16th says:—Although there have been no important battles from Hamard to Noyon for several days, activities have been reciprocal. The enemy concentrations north of the Somme indicate that the enemy has not abandoned the hope of breaking through to Amiens. The French have maintained artillery supremacy and the enemy front line and communications are continuously bombarded, paralyzing all attempts to fortify positions, breaking up convoys, and impeding the establishment of hostile batteries. Meanwhile we are organizing positions in readiness for enemy onslaughts.

French Aviators Magnificent Work.

French aviators have done magnificently during nine days and nights they have dropped seventy-three tons of bombs on enemy railway and munition centres and in the same period thirty-one enemy aeroplanes and three balloons were shot down. On the same battlefield, innumerable attacks have been made by our fleets of aeroplanes. Many attacks, as many as eighty machines engaging at a time, have been made on troop trains and marching troops which were machine-gunned from an altitude of from fifty to three hundred feet. One of our squadrons work on the 12th included 350 flights, and fighting planes took part in 120 air fights, in which eight enemy were brought down, twenty-three forced down damaged, five balloons destroyed, and five damaged. Forty-eight tons of explosives were dropped during various expeditions in which Italian squadrons participated.

German Methods Described.

Mr. Percival Phillips describes the German methods of attack on the western front in an account of an heroic stand by certain English units who prevented the enemy from breaking through. Throughout the night Germans dribbled in a few men at a time, fresh parties coming along despite the slaughter of their predecessors. The ceaseless trickle of grey among khaki uniforms resulted in their accumulating in certain pockets, no matter how last the British worked their guns, and sometimes these pockets drifting together like particles of quicksilver would suddenly become a formidable menace in a flank. The incessant flow of Germans in twos and threes was on one occasion built into a machine-gun attack on one of the British Headquarters where staff working at high pressure in cottage found itself in a local "No Man's Land" with bullets pattering on the walls. A relief force tipped the German advance just as it was about to cut on the cottage. Frequently the line shifted so quickly that units in the rear found themselves in front and a company of Germans would be stranded enclosed by khaki. A feature of the battle is the heroism of the British transport drivers loading ammunition sometimes only a few hundred yards from German machine gunners, supplying the front line with food and driving throughout as calmly as possible amidst the constant bombardment. Mr. Phillips says: The slaughter of the Germans at Meteren was unprecedented. Bodies were piled by the roadside, lining the hedges.

No Losses in Retirement.

He emphasises that in straightening the Passchendaele salient all our guns were removed and ammunition was removed or destroyed. Nothing of value was left.

Stubborn Fighting for Givenchy

LONDON, April 19. Reuter's correspondent at the British Headquarters, wiring this evening, says:—The Germans this morning developed an attack along the front between Givenchy and Probecq pressing hard towards Givenchy. They apparently are drawing on fresh reserves. In the course of great battle more than thirty enemy divisions have so far appeared. It is certain that the German command is exploiting every success by most prodigal expenditure of man-power not counting cost.

Yesterday's Battle.

In the great German attack of yesterday's our troops fought with heroic valour against tremendous numerical odds. Our troops are fighting in the same irresistible manner in the battle between Givenchy and the forest of Nieppe, which is now in progress. For nearly a week, the German gains in battle of Flanders have been limited to a very small and terribly costly advance at certain points. If he measures the extent of gains by the price paid, he certainly must be looking gloomily at Bold the Contours from Cassel to Messines which he is practically bound to attempt to take. The attempt to break through the Belgian Front, South of the forest of Rohurst, was probably inspired by the discovery of our withdrawal from Passchendaele region and consequent assumption, that there would be some disorganisation in this part of the line. Attack has been repeated to-day; enemy doubtless being notified at being defeated by about half his own number of Belgians. The past week's struggle has been more purely a battle of Infantrymen than might have been anticipated in such a war of movement. Apparently tanks, armoured cars and cavalry have not been in action on either side. We are now to their contest of manpower, awaying in ceaseless attack and repulse with vital issue, carried in anxious problem, whether our powers of endurance will wear down repeated bull rushes of vastly superior numbers before the decision is reached. At this moment, prospect assuredly justifies the confidence in this respect. Appearance of French battalions and batteries of seventy five in ranks of army, which the Germans are counting upon cutting off from the allies, cannot be pleasing to the enemy. The Germans seem still to be finding difficulty in getting forward batteries and maintaining ammunition supplies to all parts of advance, although they have heavy concentrations in other parts.

Severe Fighting Near Givenchy.

LONDON, April 19. Last night's British communique says:—There was severe fighting on the greater part of the battlefield.

Strong attacks followed by bombardment from Labasse canal to the Lys river, eastward of St Venant, but all were repulsed with extremely heavy losses and we took two hundred prisoners. The struggle was particularly fierce in the neighbourhood of Givenchy, where determined enemy efforts failed. Fighting here continues. The enemy artillery was active on the whole of this front. Further attacks developed later in the morning southward of Kemmel but were repulsed.

French Advance at the Avre.

Last night's French communique says:—We attacked this morning the enemy positions on both sides of the Avre, on a front of four kilometres, between Theunee and Maillyrainval. We made appreciable progress east of the Avre, while westwards we carried a greater part of the Secneat Wood advancing our lines to the outskirts of Basuille southwards. We reached the western slopes of the heights dominating the Avre. We took five hundred prisoners including fifteen officers. It is confirmed that the enemy raid attempted last night east of Caurieres Wood, was of a murderous character for the enemy. We found over forty German corpses and took twenty prisoners.

No German Progress.

LONDON, April 19. (1-35 P. M.) A British Communique says:—We repulsed hostile attacks reported to be in progress, yesterday morning south of Kemmel and our artillery and machinegun fire broke up the attacks in the same locality, in the evening. The night was comparatively quiet on the whole British front except for reciprocal cannonading in the battle sectors. Minor enterprises at different points yielded a few prisoners and machineguns. The regiments of six German divisions took part in unsuccessful attacks yesterday in the Givenchy St. Venant sector. The fighting at Givenchy, as elsewhere, ended in complete repulse of the enemy, who after determined and costly assaults only secured limited footing at one or two points in our more advanced defences. Our artillery inflicted heavy casualties before attacks opened and the enemy's losses in the day's fighting were equally severe.

Palestine Front

The Palestine Campaign.

Enemy Resistance Strengthened.

LONDON, April 19. Reuter's correspondent with Headquarters in Palestine telegraphing on 12th, says:—As the Turks are being pressed back upon the main line south of Nablus and Tulkeram on which the possession of Northern Palestine depends, their resistance in men and guns is constantly being strengthened. The enemy has been considerably reinforced from Mesopotamia and also by German troops and the percentage of the latter being brigaded with Turks for stiffening, the enemy artillery is stronger now than at any time during the present operations. The enemy is spending ammunition more freely. Our centre lies in the hilly country south-west of Nablus, where the enemy had established a sort of line with shallow trenches and sangars.

Stubborn Fighting in Palestine.

LONDON, April 19. CAIRO:—The enemy activity is reported on the whole of Palestine front. Eastward of Jordan, the enemy while attacking the bridgehead at Ghaziyeh, was caught by our artillery and suffered heavily. Our mounted troops pursued the enemy taking fifty-three prisoners. Many enemy dead were left on the ground. The attack northward of Wadrajah was repulsed. The enemy repeatedly attacked between Berujin and Rafat and in the course of very stubborn fighting reached Berujin, but was later driven out and the position restored.

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS)

(BY WIRE.)

Simla

The Indian Defence Force.

H. E. Lord Feilding Appointed Honorary Commandant.

SIMLA, April 18. The following appointment is notified in the Gazette of India Army Department:—Indian Defence Force:—H. E. Lord Feilding to be Honorary Commandant of the 10th South Provinces Mounted Rifles.

The American Silver Bill.

Release of an Enormous Quantity.

SIMLA, April 19. A press communique says:—The American Silver Bill, the main provisions of which have recently been published, is designed "inter alia" to permit the settlement in silver of trade balances adverse to the United States and to assist foreign governments at war with the enemies of the United States. The Government of India learn that on the passage of the Bill which may be expected in the immediate future, the United States Government will be prepared with the utmost promptness to meet the Government of India's full silver requirements from the ample resources which the Bill set free. These requirements have been estimated at 150 millions ounces in the near future, and in view of this the Government of India understand that the amount of silver to be released under the Bill has been raised from 250 million dollars to 350 million dollars. Consideration of the Bill in the Congress has also been especially expedited and no delay is anticipated in the actual delivery and the shipment of the supplies immediately needed. These facts will, the Government of India feel, completely set at rest the anxiety which has, they believe, been expressed in some quarters as to the ultimate adequacy of the Government of India's silver stocks.

Punitive Expedition against Marri. Chiefs Surrender Unconditionally

SIMLA, April 19.

The units of the Dara Ghezi Khan column of the force employed in punitive measures against the Marri are about to disperse to their stations. The Marri Nawab and several chiefs of important sections have come in and the whole of the Che'ran tribe has surrendered unconditionally.

Calcutta

The Premier's Appeal. Bergal Leader's Response.

CALCUTTA, April 19.

The following telegram, signed by all non-official members of the Bengal Legislative Council at present in Calcutta, has been sent to-day (19th April) to His Excellency the Viceroy. In view of the urgency of the matter it had been impossible to obtain the views of all those members who are absent from Calcutta, but they had been communicated with and if they are agreeable, their signatures will be added.

To

H. E. the VICEROY,
Simla.

We, the non-official members of the Bengal Legislative Council at present in Calcutta in view of the appeal of the Prime Minister to the Government and the people of India, respectfully beg that Your Excellency will consider the urgent importance of making a pronouncement regarding the best means by which the citizens of the Indian Empire Europeans and Indians, can assist the Government both in the matter of men and money and in every other way and will take such steps as may be necessary to ensure that this assistance shall be a real help to the British Empire and her allies and we trust that the people of India will put aside all differences of opinion and disputes and will concentrate their whole energy upon a supreme endeavour to prevent the tyranny of the German Empire from engulfing the whole world.

(Sd.) Masbub of Murshidabad, Maharaja of Burdwan, R. N. Mookerjee, Nilratan Sircar, J. Mackenzie, W. H. Arden Wood Bisbee, C. L. P. C. Mitter, Shib Shakti Chatterjee, Rajendra Kishor Ray Chaudhuri, Arun Chandra Singh, A. Subhawardy Mahendranath Ray, Deba Prasad Sarbadhikari, Radha Chran Pal, F. W. Carter, W. E. Crum, E. B. Eden, Ashraf Ali Khan, Chaudhuri, Altaf Ali, E. A. Martin, H. R. A. Irwin, Surandranath Roy, G. Howells, K. B. Dutt.

Bombay

Ferguson College Poona.

Prof. Karve's Jubilee Celebration.

POONA, April 19.

Prof. Dhondo Keshab Karve completed sixty years of his life yesterday and his Jubilee was celebrated with great "ecstacy" at Hingne Budruk, the scene of his lifelong labours, by his friends and admirers, a large number of whom had travelled long distances to partake in or attend the Jubilee celebrations. These opened in the morning with the pupils studying in the several institutions at Hingne going round the buildings. Two addresses were then presented to Mr. Karve on behalf of the lady students in replying to which he declared his intention of devoting the rest of his life to the elevation of Indian womanhood.

Dr. Miss Kashibai Navarangay of Bombay presided in the afternoon at the presentation ceremony of the address of Indian ladies which was read by Miss Kashibai Gokhale.

Mrs. Kashibai and Mrs. Namjoshi were the other speakers who praised Prof. Karve for his indelible and selfless labours for the uplift of the women in India. A purse containing nearly two thousand and five hundred rupees was presented to Prof. Karve. In his reply to the address Mr. Karve announced that he would devote the amount to the women's cause which he had so much at heart. This was followed by the opening ceremony by Dr. Sir Ramakrishna Bhandarkar of an oil painting of the Professor. On this occasion a number of tributes were paid to the self-sacrifice, perseverance, and energy of Mr. Karve the speakers being Professors Ralwade, Bhannu, Bhate, Sathe, and Mr. Joshi, some of them his former colleagues and co-workers in the Ferguson College. Sir Ramakrishna also spoke giving expression to the regard in which he held Professor Karve.

The Indian Defence Force. An Entertainment.

POONA, April 19.

Mr. Devadhar of the Servants of India Society entertained the members of the Indian Defence Force now undergoing training in Poona at an at Home yesterday afternoon at his residence. They were thereafter taken to the Servants of India Society and were shown over the buildings, the library etc.

Mail Steamer Passengers.

Embarking and Disembarking Convenience.

BOMBAY, April 19.

An interesting development with regard to the mail steamer traffic at Bombay has just taken place namely the opening to passengers traffic of the new deep water pier. The passengers for the last outgoing steamer embarked there direct into their ship and when the next mailboat from home reaches here her passengers will land direct from the steamer to the shore at the same place. So are the old days when we all had to trip across the harbour in fine weather or yet in a rolling thunder gale.

Sir Dinshaw Petit's only Daughter.

To Merry Hon'ble Mr. Jinnah.

BOMBAY, April 18.

Mr. Dinshaw Petit, the only daughter of the distinguished late baronet, Sir Dinshaw Petit, yesterday underwent conversion to Islam and is to-day being married to the Hon'ble Mr. M. A. Jinnah.

The Bombay Co-operative Conference. First Sitting.

BOMBAY, April 19.

The Bombay Co-operative Conference met to-day under the Chairmanship of the Hon'ble Mr. Lallubhai Sumaldas at Vanithavistram Hall. There was quite a representative gathering of co-operative credit society men and general public at the Conference.

Mr. Lallubhai delivered a lengthy and interesting presidential address in the course of which he surveyed in detail the co-operative movement in the Presidency. He maintained that a corrected solution of the large problem of political reform would mainly depend on the growth of the co-operative movement. It was essential that those who were keenly interested in the growth of this movement should not only disseminate the knowledge of co-operation for and wide but should also educate their representatives in the principles of co-operation and its advantages. He laid emphasis on the necessity for training more unofficial workers to work in various parts of the Presidency.

A number of papers on co-operative movement were submitted at the conference and representative committees were appointed to consider and report on them. The Conference meets again to-morrow afternoon.

Home Rule Reputation.

Cancellation of the 1st Batch Passports

BOMBAY, April 20.

A cable from Gibraltar states that Messrs Syed Hossain, Narasimhaiah, Joseph, Ramaiyer and Gutu have all disembarked there by the order of the authorities, their passports to England having been cancelled. They will return to India when a boat is available.

The Railway Strike.

The strike of the employees of the Bhavnagar State Railway ended on Friday evening, the employees having tendered apology for their conduct.

Provincial Conference Postponed.

The reception committee of the Bombay Provincial Conference which was to be held next week at Bijapur have decided to postpone the conference as the president is going to attend the Imperial conference to be held at Delhi.

South India

Coonoor Red Cross Society.

First Annual Meeting.

COONOOR, April 19.

Sir F. A. Nicholson, (President) presided at the first annual meeting of the local centre of the Red Cross Society this afternoon, when Dr. F. Milton, the Secretary presented the report. Appreciative speeches touching on the good work of the society, were made by Brigadier General B. Holloway, C.I.E., the Vice-President and Col. O'Reilly, Chairman of the Committee.

The new committee elected is as under:—President Sir F. A. Nicholson, Vice President Brigadier General B. Holloway, C.I.E., and Col. O'Reilly, R.A.M.C. Chairman of the committee Mrs. C. F. Brackenbury, I.C.S., Coonoor Committee Mr. Edgar, Mrs. Cornwall and Mrs. Cole. Wallington, Mrs. Holloway and Mrs. Cecil Smith Aruvankadu Mrs. Babington.

B. A. Examinations at Pondicherry.

To Commence Earlier.

PONDICHERRY, April 20.

In consideration of the fact that many B. A. candidates are shortly going to be mobilized and sent to France, H. E. M. Martineau recommended the examination to be held earlier, which commences from this morning instead of from the 1st May.

Latest Telegrams

[REUTER.]

LONDON, April 19.

Speaking at a dinner to the Anglo-Belgian Commerce Delegation, Mr. Baileur said apart from the infamous treatment of Belgium by Germany during the early days of war, which would evermore be an indelible blot on the German history, what was not equally well known and ought to be known was the treatment to which Germany was deliberately subjecting Belgium during the occupation. The system of slow torture was even more horrible than outrages of the invading army, although perhaps less dramatic than first outrages which made the blood of the civilized world run cold. The Germans had set themselves to ruin the trade and manufacture and the capacity for them of a friendly neighbour, whom they had been bound by treaty to protect. Germany re-jectingly declared that if peace came to-morrow, it would be many months at least estimate before Belgian intelligence, the capital, industry and enterprise could again interfere with German rivals. Further Germans had cold-bloodedly stripped Belgium of everything in the way of the plant, raw material and machinery of production, on which industry depended. Belgium was among leading European nations as regards mining and other industries and manufacture, and nothing exceeded cynicism with which this operation had been carried out, inflicting an injury far deeper and more difficult to heal than the destruction of agricultural prosperity. It was the business of the Allies to remedy this gross wrong, and Britain and America would do the utmost to do so.

A British communique from Italy says the Manchester and South Staffordshires both made successful raids last night killing thirty Austrians and taking twenty-two prisoners. Our losses were slight. Weather was fine yesterday and there was much aerial activity. There was heavy air fighting and we carried out several long distance reconnaissance missions. We destroyed eleven enemy machines and drove down another out of control. Antiaircraft guns brought down another. None of ours is missing.

The admiralty states that British Monitors on Wednesday night bombarded Ostend and the batteries in the vicinity, but owing to bad weather it has not yet been possible to obtain the accurate information as to results. The enemy batteries replied without hitting our ships. One or two enemy destroyers yesterday morning fired in the direction of Adinkerke, then retired quickly. Our destroyers on March 28th, during the sweep through Heligoland Bight, captured and sank three armed out-post trawlers, taking prisoners crews consisting of three officers and a sixty-nine men. We had no casualties.

The only alteration in the Man Power Bill made in Lords and accepted by the Government and Commons was that all men exempted after April 13th except in case of protected industries must join as volunteers.

The Bishops of Lincoln, Salisbury, Chichester and Bristol write to the Times, protesting strongly against the exclusion of Clergy from the Man-Power Bill and affirming that the Archbishop of Canterbury's expression of regret in Lords at the withdrawal of the clause voiced grave conclusion of Bishops as a whole.

(4-10 P.M.) French communique says there was somewhat violent reciprocal bombardment in the Oster-Matryneval region. We destroyed during the night some machine gun nest on the front of yesterday's attack, in which we have so far taken 650 prisoners including 20 officers. We carried out successful surprise attack north of Bezonvaux and brought back prisoners.

Applications

are invited from capable gentlemen

fully conversant with Telugu language

age and commanding good influence

in the Telugu Districts, particularly

those on the East Coast, who are

willing to act as special Representatives

to develop business in the

Telugu Districts both directly and

through the medium of existing

Agents, and also to organise Agencies

in unrepresented places, for a leading

Life Assurance Company. Preference

to persons with proved capacity for

canvassing. Liberal Terms.

Apply to:—

INDIAN

C/o The Manager,

Andhrapatrika,

Madras.

హైదరాబాదు నగరం నుండి:— పంజాబ్ లో
గోవిందపూరు హిందూ దేశ గ్రామ సేవలో ప్రముఖ నన్న
ఉత్తర భాను బాలముందుగా ఈ నెల 14 న తేదీ
యాది వారము నాడు పూర్వానగరములో యథావిధి
యుక్తముగ హిందూ పుత్రులలో జేర్చు కొనబడిరి.
వైశాఖములో నిర్వహణ జరుగుట ఇదియే మొదటి పర్యాయము.
బొంబాయి హిందూ మహాభారత సంఘసభ్యులు జి. వి. వైద్య
వి. ఏ. గారు చుట్టవడే గురువులుగ నుండిరి. గంగూభాయి
భైరవ్ గారు వేదపూర్వములను జరిపిరి. కొద్దికాలముక్రిందట
నే మహమ్మదీయము నుండి హిందూ మహమ్మదీయ వచ్చిన
గోపాల్ దాసుగారు కర్మజరుగుచుండిన కాలమునందు ఆస్తి
హోత్రము గా పాడుచుండిరి. హిందూమతము హోదించబడి పిత
రు యజ్ఞోపవీతము యథావిధియై కర్మజరుగుచు నాడు గాని మహమ్మదీయ
తేజము లేదు. పూర్వానగరం లోని హిందూ మహమ్మదీయలకు ఈ సందర్భము
పర గోరవాళ్లకు ఒక ప్రత్యేక పక్షిగా గానిది ఉత్తరభాను
సాగినార్యయ్య, హిందూమత సంఘమునూర్విషయ ప్రకటించిరి.

ఆయుర్వేద కళాశాల.

—(0)—

బహుమాన ప్రధానోత్సవము.

మొన్నటి సాయంత్రము డెయిలీ నవనవనందలి ఆయుర్వేదకళాశాల యొద్ద ప్రత్యేకముగా నిర్మింపబడిన పందిరి యందు న్యాయమూర్తి సదాశివయ్యగారి ఆధ్యక్షతన బహుమాన ప్రధానోత్సవము జరుపబడినది. విశాఖరము రాజాగారు, గౌ. కొమ్మిరెడ్డి శూర్యనారాయణ మూర్తినాయకులు, బి. బి. కె. కృష్ణస్వామిరావు, బి. బి. సి. రామానుజమునేట్టి రా. సా. సి. కణ్ణకోనేటి, డాక్టరు లక్ష్మీపతి, వారి భార్య, జి. ఎస్. అరండేల్, కె. వ్యాసారావుగార్లును ఇతరుల సేతులును సభ సలంకరించిరి. ప్రధానమున కళాశాలవిద్యార్థులచే భగవత్సంకీర్తనము జరుపబడిన యనంతరము, డాక్టరు ఎం. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు చెన్నపురి ఆయుర్వేద ప్రచారిణిసభ రిపోర్టును జదివెరి. సభకువచ్చిన ఆదాయము 10877 రూ॥. దీనిలో 7 వేల రూ॥ లు పండ్ల తీడి. గోపాలాచార్యులు గారిచే నొసగబడినది. గతవత్సరము కళాశాల యందు ఆయుర్వేద విద్యను తెలుగుతోబాటు తమిళమునను బోధింప నారంభింపబడినది. సభకు బాబ్బిలి మహారాజుగారు 1000 రూ॥లును, చెన్నపురి కార్పొరేషనువారు 1000 రూ॥ల సంవత్సర విరాళమును దయచేసిరి.

సంఘపీఠికము సమర్పింపబడిన వెనుక వైద్యరత్న పండిత గోపాల్ చార్యులుగారు ఉచితాయుర్వేదకళాశాల, ఉచితాయుర్వేద వైద్యశాలల నిర్వహణమును గూర్చి గతవత్సరపు రిపోర్టును చదివెరి. అనంతరము పుస్తకముల రూపమున బహుమానములును, యోగ్యతాపత్రములును విద్యార్థుల కొసగబడినవి.

ఆధ్యక్షులు సభను ముగించుచు ఆంధ్రమున నుపన్యసించి ఆంధ్ర వైద్య పద్ధతులను నేర్చుకొనుట ఆయుర్వేదమునందు విశ్వాసము నభివృద్ధిపఱచుననియు, విదేశీయవిద్యకును, స్వదేశీయ విద్యకు నెంత వ్యత్యాసము గలదో అంతవిశ్వాసము ఆంధ్ర వైద్యమునకును ఆయుర్వేదమునకును గలదనియు చెప్పి ప్రముఖులమని చెప్పుకొనుచున్న కొందఱి వాదములను ఖండించిరి. పండితుల మనుకొనువారు తమ సానబలుముచే ఇతరులను బానిసలనగ జూచున్నారు. ఈ దేశమునందు విద్యా మతవిషయములందును ఇట్టి స్థితియేగలదు. తాము ఇంగ్లండుకుపోయి వచ్చిపో తాము చువప్రాజ్ఞులమగుదుమనియు తమ తిప్పలను ఇతరులు దిద్ద సాహసించరనియు పలువురు తలంచుచుందురు. సాక్షాత్కృతిధానము అవసరముగా కపోలేదు. కాని అది ఎంతవఱకు అవసరమో అంతవఱకే దాని నుపయోగింపవలయును. మొదట పిచ్చివైద్యుని పేరొందిన ఆయుర్వేదవైద్యులు క్రమముగా మంచివైద్యుని ప్రముఖులచే నంగీకరింపబడుచున్నది. పండిత గోపాలాచార్యులవారిమఱి సాక్షాత్కృతిగల నిరంతరకృషిచే ఇది ప్రాచీన స్థితికి మరల తప్పక వచ్చునని నిశ్చయింపవచ్చును.

ఆధ్యక్షులకు నందనములతో సభముగిసెను.

పూనా ఫెర్లూసను కళాశాల:— ప్రాథమిక దండో కేకన కర్వేగారికి మొన్నటిరో వస్త్రీ పూర్తియయ్యెను. హింద్వి బ్రదర్సువద్ద వస్త్రీ పూర్తియయ్యెను మహావైభవముతో జరుపబడినది. అచట తానును తన స్నేహితులును చాల శ్రమపడి యుండిరి. అనేకమంది గౌరవనూచనాగ్రముగ దూరప్రదేశములనుండి జూబిలీ ఉత్సవమును జూడ నేలెంచిరి. ఉదయము కర్వేగారికి రెండు అభినందనపత్రము లర్పింపబడినవి. అందు భారతమహిళా విద్యాలయముల దొకటి, కిచ్చి ప్రత్యుత్తరమున భారత స్త్రీల యభివృద్ధికి తమ జీవితమునంతను ధారపోసెదనని కర్వేగారనిరి.

భారత స్త్రీల తరపున మధ్యాహ్న మొక అభినందన పత్రమును కాశీబాయి ఫెర్లూస కన్యగారు చదివెరి. ఆసమయమున డాక్టరు కాశీబాయి నావరాంగ కన్యగారు సభాధిపత్యమును వహించెరి. భామిల్లూరు, నామోపిసతులును, మరికొందఱును కర్వేగారిని ప్రశంసించుచు దీర్ఘోపన్యాసముల నొసగెరి. సుమారు రూ 2500 ల ధన మతనికి బహుమతి చేయబడినది. ఈ ధనము స్త్రీల అభివృద్ధి కర్పింపబడునని కర్వేగారు చెప్పెరి. పిచ్చుట ప్రాఫెసరుగారి రంగుల పటమును డాక్టరు గర్ రామకృష్ణ భండార్యులు గారు తెరచెరి. ఆసమయమున రామకృష్ణ గారును, ప్రాఫెసరులు, రాల్యాడా, భాను, భాటనీ సాలిగారును తోపిగారును కర్వేగారి స్వాగత్యాగాది సుగుణముల విశేషముగ ప్రశంసించెరి.

కాశుమాని ఆది కేశవులు శెట్టి గారి చారిత్రము.

1917-వ సంవత్సరము జనవరి నెల 1-వ తేది మొదలు, డిసెంబరు నెల 31-వ తేది వరకు (స్త్రీటుమెంటు)

జమ వివరము	రూ॥	ల	పై	పుష్కారా	అయిటుం	ఖర్చు వివరము	రూ॥	ల	పై
యిరువు రొక్కం	1090	5	6	3	21	తిరువల్లూరు శ్రీనివాసుల సన్నిధి (a) జీర్ణోద్ధారణ	2378	2	10
,, మద్రాస్ బ్యాంకి	50	5				,, (b) పడితనం	400		
పిక్సిక్యూటర్ల జమ.	22678	2	10	8		శ్రీభావ్యకార సిద్ధాంతవర్ధిని సంస్కృత ద్రావిడ వేదపాఠశాల	2968	8	5
				13	2	మామూలు కైంకర్యములు (a) ముల్లావీధి రంగనాయకులుస్వామికోవెల	1014	1	11
						,, (b) చెన్న కేశవ పెరుమాళ్లుకోవెల	278	6	3
						,, (c) శ్రీవెంకటాద్వారము ఉడయవల్లుకోవెల	595	8	1
						,, (d) కొండుూరు దామోదర పెరుమాళ్లుకోవెల	265	10	4
					4	దక్షిణ హిందూ దేశములోని వైష్ణవదేవాలయముల జీర్ణోద్ధారణ	1000		
					5	ఇండ్ల రిపేర్లు (a) శ్రీవైష్ణవులు	850		
						,, (b) వైశ్యులు	200		
						వివాహ ఉపనయనములు (a) శ్రీవైష్ణవులు	874	15	
						,, (b) వైశ్యులు	330		
					6	గ్రంథ కాలక్షేపం	600		
					7	విద్య (a) శ్రీవైష్ణవులు	*3596	11	
						,, (b) వైశ్యులు	*1119	2	
					8	తిరువధ్యయనం (a) కర్త గారిది	100		
						,, (b) కర్త తండ్రిగారిది	100		
					9	ఆశ్వారాచార్యుల అవతారస్థలములలో తిరువక్షత్ర పుత్సవములు	136	8	
					10	రంగనాయకులసన్నిధి బంగళాలో పుణ్యదారులులేక నిలిచిన పుత్సవములు	60	8	6
					11	కొండుూరు దామోదర పెరుమాళ్లు కోవెలలో	124	10	9
				15	7	ట్రస్టీల మీటింగుల సిటింగ్ ఫీస్	350		
						ఆఫీసు యెస్టాబ్లిష్ మెంటు	2424	5	4
						లెక్కల ఆడిటింగు	30		
						బాజాఖర్చు	153	9	5
						ప్రేషనరి	85	13	9
						యిరువు రొక్కం	292	1	2
						,, మద్రాస్ బ్యాంకివద్ద	2161	11	
						ఫర్నిచర్	11	10	6
						మణిమంగలంకోవెల మండపకైంకర్యం	500		
						వాహనములు-తిరువల్లూరుసన్నిధి (Legacy)	816	12	3
						* విద్యశాఖకు కరెస్పెండ్ రూ 4715-13-0 కి, పుయిలులోని మొత్తం రూ 2400 పోగా యక్సిక్యూటర్ల యిప్పించిన సర్ప్లస్ వరుంబడిలోనుండి కర్చు చేయబడినది రూ 2315-13-0.			
Total Rs...	23818	13	4				Total Rs...	23818	13 4

Audited & Found Correct.

(Sd) P. Kannayya Chetty,

SECRETARY.

17-4-18. (Sd) M. N. Singh, Qualified Auditor.

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేఖకులకు సూచన

అంకలకోడేలు: మీ వ్యాసము ఆంధ్రపత్రికలోనినట్లుండి చదువుటకు మీరు తగునట్లు చూచుకొని, ఆంధ్రపత్రికలోని వ్యాసమును, నీలమును, కావ్యమును, కవిత్వమును, బ్రహ్మచారిని, జమీందారుని, విలేఖకుని, గోవుని, పాపిని, యువజనమును, ప్రజలను, విలేఖకుని, చింతించు వ్యాసము, సంపాదకుడు

I

అయ్యో, బాపట్ల భారతీయమునకు యాజమాన్యము క్రింద జనమందిన 16 తేది సభలో ఈ క్రింది తీర్మానమును చేసిరి. రాయలహద్దు కందుకూరి వీరేశలింగంపంతులు గారు ఆంధ్రదేశమున కొనసాగిన చురకలను, వారికి తమ కృతజ్ఞతను తెలుపుచు వారికి వీర్యము రాజ్యము లొసంగుటకు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాను.

బాపట్ల, ఏప్రిల్ 16. చో. వేంకటాద్రి.

II

సముద్రస్నాన ప్రమాదము.

అయ్యో, 10 తేదిని తూర్పుఖండం రివెన్యూ యిన స్నానము తిరుగులయ్యల గారును, వారిపత్నియు, ఏకపుత్రియు, నే దేమావ్యాధిగ్రస్తులగుటవలన గంజాముజిల్లా కలింగపట్ల మువ్వ సాగరసంగమమున స్నానముచేయుటకు వెళ్లిరి. స్నానమునకు సంగమ ప్రదేశములో ముగ్గురును దిగువకు సముద్రపు కెరటములు వచ్చి ముగ్గురును లోనికి యొడ్డుకొని పోవ ముగ్గురును ప్రాణములు విడిచిరి. కనములు కనబడలేదు. అయ్యల గారి భార్య ఒంటిపైని వచ్చి గలవట. సముద్రపు తీరాడన పోలీసువారు కావలియున్నానని తెలియుచున్నది.

నరసన్న పేట పి. స్వామిబాబు

III

పేదలయందు స్నేహ.

అయ్యో, ఇక్కడ పేదల హృదయాలు నెలకొనినట్లుండి యితరపక్ష సయితము సరకుచేయక యెక్కువ దయతో కష్ట నిష్ఠురంబుల కొరకు రేయిబగ్గు నిర్భయముతో పేదల కోరికలవద్దకు ఇండ్లవద్దకు వెళ్ళుచు అందరి నన్నివిధముల నాదరించుచు మహాపాపకారమును దగు బాపట్లతాలూకా ఆసిస్టాంటు తహశీలుదారు నందగిరి కృష్ణారావు పంతులు గారు వందనార్తులు. వారికి భగవంతు దాయకావోవై శ్రీశ్రీ ర్థంబులను దయచేయ గాక! కృష్ణారావు పంతులువారు లోక నాథముగారి వర్ణలకు గమించుచు ప్రజల కేవిధమగు కష్టంబులు కలుగకుండునట్లుల కాపాడుదురని నమ్ముచున్నాను.

పేదల, ఏప్రిల్ 17 వైడిపాటి వేంకటప్పయ్య.

IV

వీరేశలింగం పంతులుగారు.

జన్మదినార్ధి కోర్కెనము. అయ్యో, ఆంధ్రమహాపురుషులలో నొకడైన కందుకూరి వీరేశలింగం గారి జన్మదినము ముగిసెను. నిన్నటి సాయంత్రము బాపట్ల భారతీయమునకు భవనమున శ్రీవారిజన్మదిన సార్వభౌమమునకై ప్రత్యక్షి రామప్రహ్లాదుగారి యాధిపత్యము క్రింద గొప్పసభ గావించబడి, వారాంధ్రదేశమున కొనసాగించుచున్న మహాపాపకారమునకు కృతజ్ఞతఁజూపుచు, వారికి జనుమును పూజార్చనమును ప్రసాదించ వలెనని భగవంతుని ప్రార్థించుచునొక తీర్మానము శ్రీవారికి పంపబడినది. సంవత్సరమున కొకసారిమైన విట్టిసభలగావించి, వారి యదృష్టవశమే తలంచి సంతోషించుచు, వారి జీవితమును తెలిసికొని యుత్సాహులగుచు, మనదేశమునకు చేయుచున్న ఉపకారమునకై వారికి వందనము లాచరించుట ముఖ్యముగ ఆంధ్రులందరికి విధాయకమై యున్నది. అది వారికి శ్రేయస్కరము. పంతులువారి జీవితము పుణ్యమైనది; నీతివంతమైనది; మాధ్యమికమైనది. 1848 వ సంవత్సరమున జన్మించి, ఇప్పటికి డెబ్బదివత్సరములు కలిగిన వృద్ధుడయ్య దేశసేవా పరాయణుడై, సంఘభివృద్ధికి ధనప్రాణములను ధారపోయుచున్న జ్యోత్సారకులు. వీరు చిన్నతనమునుండియు ఆపారమైనతెలివి తేటలు కలవాడై, కొద్దివయస్సునకే మెట్టివ్యవస్థాపక పరితుడయ్యునట్లుండై, కొంతకాలముపాఠ్యాధ్యాయుడుగ నుండి, బోధ

నా విషయములయందు ప్రజల జాపిత కీర్తనంతుండు. బాల్యమున నుండియు కావ్య ప్రబంధము లాది గ్రంథములు చదివి, మంచియును న్యాసమునకై విలేఖించి, వీరేశలింగంపంతులు వ్రాసి, నవల స్వీయచరిత్రాది మాతన రచనలయందు ఆంధ్రులకు మాగ్న దర్శియై, గద్యలిక్ష్మన యని బిరుదుగావించిన కవిశ్రేష్ఠుండు. నవీనాంధ్రభాష నాకాశము దసమాన దేవీప్రభుత్వముతో ప్రకాశించుచున్న నక్షత్రంబు. విశాలబుద్ధి కలవాడై, స్వార్థ త్యాగియై, ప్రాచ్యుత్తముడై, హిందూ సంఘ దురాచారములను చూచి దిగులాండ్రి, వాటిని రూపుమాపుచు సంఘభివృద్ధికి తోడ్పడుచున్న గొప్ప సంఘ సంస్కారకుడు అట్టి మహనీయుని జీవితమునుండి స్ఫూర్తినందుకము. నేర్పుకొని యాచరణయందు వెట్టవలసిన నీతుల నేకములున్నవి. వారినలె నవీన భావములతో కృతీకవులగుటకు ప్రయత్నింపవలెను. వారి వలె నీతితోవిదులై విశాలబుద్ధి కలవారై సంఘసంస్కరణకు తోడ్పడవలెను. "పక్షులందునవి మతములు రాత్రి యారునవి గుడి నెల"ను లోకోక్తి ననుసరించి నడువక, చెప్పునది యొకటి చేయునది యొకటి కాక, ఉండునది యొకటి చూపునది యొకటి కాక, వారినలె సత్యవ్రతులై, నిశ్చలబుద్ధి కలవారై సత్యవ్రతములై మెలంగవలయు... శ్రీ వీరేశలింగం గారికి శ్రీ. బాపట్ల, ఏప్రిల్ 17 గొట్టిపాటి రామారావు.

V

ఆజాన ఆంధ్రమహాజనసభ

సభాధ్యక్ష నిర్ణయ విధానము అయ్యో, ఆజాన ఆంధ్ర మహాజనసభ జరుపు దినములు సమీపించుచున్నవి. నెల్లూరుపురంబున సభనుత్సాహముతోను, పట్టుదలతోను నాహ్వనించిన కర్నూలువారు తమచండలము నట్లేగు బాడ్యము విస్తారముగనుండుటచేత నక్కడ సభను జరుపుట కాటంకములు కలిగినట్లును, కడపవారి మహాభారమున నిర్వహించుటకు కృతనిష్ఠములై నట్లును తెలియవచ్చినది. కావున కడపవారు పేటనే ఆహ్వానసంఘ మేర్పాటుచుకొని, అధ్యక్షులెన్నకొను విషయ మాలోచింపవలసియున్నారు. ఈ సభను మే నెలలో తప్పక సమావేశపరచవలసి యున్నది. ప్రథమమున దేశీయమహాజనసభ 1885 సంవత్సరమున డిసెంబరు 25 నెలలో నే తేదీలను జరుపబడినదో, ఆ తేదీలలోనే ప్రతి వత్సరమెన్ని యనంతరములు వచ్చినను జరిగి తీరుచున్నది. అదే విధంబున ఆంధ్రమహాజనసభకూడ మొదట 1918 సంవత్సరమున మే నెలలో నే తేదీలను జరిపితిమో, ఆ తేదీలను ప్రతియేట జరుపుట మన విద్యుక్తధర్మమై యున్నది. కావున కడపవారు వ్యవధిచాలకున్నను, అవసరపరిస్థితులచే నాహ్వనించినను నెంటున ఆహ్వానసంఘ మేర్పరచుకొని సభాసమావేశమునకు ప్రయత్నములు మొదలుపెట్టవలెను. సభ యే తేదీలనక్కడ నెవరి యాధిపత్యక్రింద జరుగునదియు ఆంధ్రదేశమున వెల్లడి చేయవలెను.

ఇక సభాధ్యక్ష నిర్ణయవిధాన మెట్లును విషయము చర్చనీయాంశమై యున్నది. ఆంధ్రమహాజనసభ బాల్యనాథుడు దాటినదగుటచేత నిక ముందు కాంగ్రెసు మాగ్నముల నవలంబించు చుండవలెను. ఆంధ్ర మహాజన సభాధ్యక్ష నిర్ణయ విధానము కాంగ్రెసు నిర్ణయము ననుసరించి యుండవలెను. ఆంధ్రదేశమందలి 11 జిల్లాలును 11 సంఘములుగ నాయామండల ముఖ్యపట్టణములలో నేర్పడవలెను. ఒక్కొక్క సంఘమునందు రాజాపురసభ కధ్యక్షుల నెన్నుకొనుటకు వోట్లను తీసికొనవలెను. అందు అధిక వోట్లనుచ్చిన వారి నాసంఘము అధ్యక్షునిగ నెన్నుకొనినట్లు యెంచుకొనవలెను. ఇదేవిధముగ 11 సంఘములవారునుచ్చేయవలసి యున్నది. తుద కీ 11 సంఘములలో నెక్కువసంఘము లెరిగినవద్దకులుగ కావలెనని కోరుతే వారి నెన్నుకొను చుండవలెను. ఈ పనియంతయు సభాసమావేశ మింకను దేశీయ మహాజనసభవలె రెండుమూడు నెల లుండగనే నిర్ణయించుకొనవలెను. అప్పుడు ఆంధ్రమహాజన సభ రెండవ దేశీయ మహాజనసభయై అభివృద్ధి కెందగలదు. కాబట్టి యీ సభాధ్యక్ష నిర్ణయ విధానమును ముందు వత్సరమునుండి ఆచరణలో పెట్టుటకు ఆంధ్రసాధకులు రాజాపు ఆంధ్రమహాజనసభలో తీర్మానించుట యుక్తము.

చెంగల్వల సత్యనారాయణమూర్తి.

నెల్లూరుజిల్లా కందుకూరు తాలూకా కరణముల సంఘము, 1-వ తేదీని కందుకూరులో పెరిడేసి గ్రామకరణం పిడూరు అయ్యవారప్పయ్య కొండపిగ్రామ కరణం కొండపి వెంకటప్పయ్య, వెన్నూరుగ్రామకరణం వుప్పుగుండువారి సుబ్రహ్మణ్యంగార్ల యాజమాన్యముక్రింద సభనుండి శ్రీ బార్తి చక్రవర్తి గారికి యుగమునందు జముము గలుగుటకై ప్రార్థనలుగావించి కరణముల జీతమునభివృద్ధి చేయవలెనని కోరిరి. వంశపారంపర్యముగ వచ్చుచున్న హక్కు తీసివేయవద్దని తీర్మానించిరి.

హైదరాబాదు

II

బ్రిటిషురాసాయ అచ్చటి రాసాయము వైన రెండున్నర అజాలకు సరిపోవుచున్నది. నిజము వారి నాణెములను హానికాక అనియు బ్రిటిషు నాణెములను కల్టార్ అనియు వ్యవహరింతురు. "హాని" యనగ "చలామణియగునట్లు" యని యర్థము. ఇప్పుడు అచ్చట చలామణిలో నుండునవి యీ అగ్రము. "సిక్కా" యనగా ముద్రగల నాణెము. పూర్వము అచ్చటి నాణెములు బ్రిటిషు నాణెముల వలె గుండ్రములుగాక మూలలు తిరిగి యుండుటయే గాక వాటిమీద యేదో ఒక అక్షర వివ్యాస ముగపడును. ఇప్పుడు నాణెములు బ్రిటిషు నాణెములవలె గుండ్రములగును సాంపుగను యుండినను ప్రాత పేరు నిలిచి యున్నది. హైదరాబాదు ప్రాత రాగినాణెముల జూచిన ఒక పెద్ద కేసుమీద ఏమో ముద్రవేసి దానిని తునకలు చేసినట్లు అగపడును.

"కల్టార్" అనగా యంత్ర సిద్ధమైనది యని యర్థము (Minted Coin) ప్రాత నిజము నాణెములమీద నేమి వేసి యుండునో చెప్పవలసిగాదు గాని, ఇప్పుటి వాటిలో వెండి నాణెముల మీద ఒక ప్రచార్మనార్ ప్రతిమయు నాణెపు విలసముండును. మరియొక ప్రక్క నిజం ఉల్కల్క అజపుల్కలా అని యున్నది. చార్మనార్ ప్రతిమయు నాణెము చేయు కాలమున ప్రభుత్వము చేయుచుండు నిజముగారి దివ్య నామములోని మొదటి యక్షర ముండును. ఇప్పుడు నిజముగారి పేరునందలి మొదటి భాగము "ఉస్మాన్" అయినందున ఏకైక అక్షరముండును. వీరి లెండిగారి పేరునందలి మొదటి భాగము "మహమ్మద్" అయినందున వారి కాలపు నాణెములపై మకారము (మిం) యుండును.

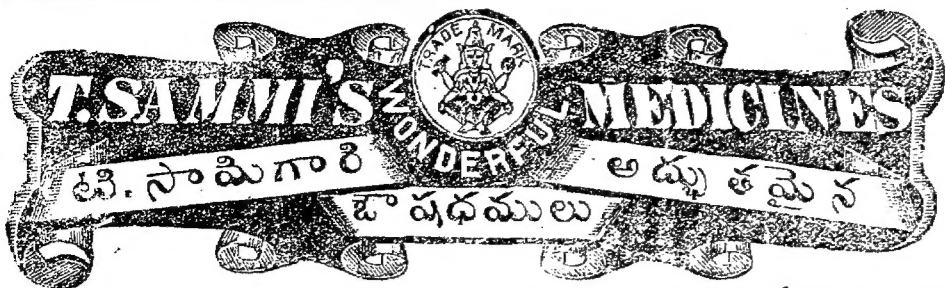
బ్రిటిషు ఇండియాలోవలె నిజము నాణెములో (హానికీ కల్ మిటింగులు) రాజ్యాంగ చర్చకైన సభలు చేయలేదు. విద్యావిషయమైనట్టియు మతవిషయకమయినట్టియు ఉపన్యాసములు జరుగుచుండును.

ఆయుధనిషేధక కాసనము అచ్చట లేదట. అయినను జనులు దుర్వినితులయై శస్త్రాస్త్రములయి అనదలకు పిడగలిగిండుటలేదు. సాయుధుడైన మాత్రమునె ఇకడెవ్వరి నేమి చేయునో యను భీతి జనుల బాధించునట్లుల గన్నడదు.

నిజమునాణెములోని తూర్పుభాగము అనగ తెలింగా నాయననది కీసీరభూమియై యున్నది. ఒక్కొక్క బావికి మాడునాలుగు కపిలేలు ఏక కాలమున కట్టి తోలుచుండురు. ఇట్లు జలసమృద్ధియున్నను వ్యవసాయకులు విశేష కష్టపడుచారు గారట. వ్యవసాయార్థమైన భూమి లెక్కకు మిగిలి యున్నదట. ఇచ్చటను పగలు 12 గంటలకును రాత్రి 8 గంటలకును ఫిరంగి కాల్పుదురు. దానిని ఇవటివారి లోప్ ఆరుదురు.

మొత్తమునకు ప్రజ తృప్తులైగావులై జాతిమతభేదముల లేక సామ్రాజ్యత్వమున మెలగుచు ప్రభుధక్తిపరాయణులై యున్నారు. — ఒక విలేఖకుడు.

లోకలుభండు ఆనుపతుల విషయమై ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నారు. — రెండుమూడు అనుపతులండి పలువురు డాక్టరులున్న పట్టణములలో నొక యానుపత్రిని మూసినను డాక్టరులసంఖ్య తగ్గించినను కష్టములేదు గాని చుట్టుప్రక్కల నిరుదసి ముప్పది మైళ్ళవర కెక్కడ వైద్యసహాయము లేని ప్రదేశములోనున్న యొక్క యానుపత్రిని వత్సరమునకు తొమ్మిది నెలలు పది నెలలు మూసివేసిన వాప్రజలకష్టములు చెప్పవలెనా? నెల్లూరుజిల్లా కోట్లగ్రామములో నొక యానుపత్రి కలదు. దానికి డాక్టరుగారు మాత్రము ప్రస్తుతము నాలుగైదు మాసములుగా లేరు. ఏదీలు మొదటి తారీఖున నుండి క్రొత్త వారువత్సరము వదంతులికెను. వారుముదినము లయినతోడనే వారిని వింజ మూరు న కంపిర నియు వైద్యకళాశాలలో నీ వత్సరము తేరినవారు వచ్చువరక నెవ్వరు రారనియు దెలిసెను. ఈ ప్రాంత్యములు మతేయా జ్వరము లెక్కువగాగల భాగములు. కావున వైద్యసహాయములేని కష్టమెక్కుడుగ నుండును. ప్రస్తుత మీ కోట్లగ్రామమున నిరువురు రోగులు మాటిమాటికి వ్యయప్రయాసలకు సహించి వైద్యసహాయమునకై పది మైళ్ళదూరమునకున్న దుగరాజు పట్టణము ఆసుపత్రికి తరుగెత్తుచున్నారు. ఈ యూరివారందరు గలసి ప్రస్తుతము దుగరాజు పట్టణములోనున్న డాక్టరుగారి నిక్కడి కంపవలసినదని మహదర్జి పెట్టుకొని యున్నారు. ఆ డాక్టరుగారిని గాని లేక మఱియొకరినిగాని తక్షణమే యాయూరి కనుపవైద్యాధికారులు ప్రార్థితులు.

యీ అవుషధములయొక్క గుణాతీతములకు మెచ్చి యెచ్చి విమన్ కుమితీదార్లవల బంగారు సతకమును, వెండిసతకములును బహుమానములుగా నొసగబడివున్నవి. (1117)

హిందూ తైలము:—నశుమునోప్పి, నరముజెలుకు ట కీళ్ల వాయువు, పక్కనోప్పి, కాళ్లు చేతులు పట్టు, పార్శ్వ వాయువు, తలనోప్పి, యింకా యితరవాయువు నోప్పణ, అతి శీఘ్రముగా స్వస్థుగును.

దీని వెల 0-8-0, పెద్దదన్ని 2-8-0.

హిందుక మాయము:—కడుపునోప్పి, కడుపులో పేగులుకూయుట, అజీర్ణము, ఓకిలింపు, భేది, వాంతిభేది, శీత భేది రక్త భేది, నోటిపుండు, పండ్లనోప్పి, జిన్ని, తేలుపట్టడం, జలుబు, శ్రీలకు ఋతు కాలములయందు కలిగెడు కడుపు నోప్పి మొదలయినవిన్ని యింకా కడుపులో కలిగే యే విధ గమన నొప్పులను అతి శీఘ్రముగా స్వస్థుగును.

దీని వెల రు. 0-8-0, 0-15-0, 1-12-0.

జ్వరనివర్తి:—సాధారణమైన దినాలపేరట నుం డెడి జ్వరములు, నలిజ్వరములు అడవి కొండ జ్వరములు, పిత్తజ్వరములు, యింకా పలువిధములైన జ్వరములును బహు త్వరగా నిక ర్తియగును. దీని వెల రు. 0-8-0, 0-15-0.

టి. సామి అద్భుత ఔషధశాల, 92, అణ్ణాపిల్లపేటి, సాహుకారుపేట, చెన్నపట్టణము.

ఇనాము ! ఇనాము !!
అందమైన మధుర బుట్టలచీరలు
చీర 1-కి వెల రు. 3-12-0.

18 మూరలు నిడివి. 2½ మూర పెడల్పు కలవి. రంగుకు ఉత్తరవాద ము. అందులో అనేకవిధరంగులు గల బుట్టలు వేయింపబడినవి పలురకములు కలవు. ఇక్కాల వాగరికమునకు తగు నట్టి మేలయిన చీర. ఈ చీర 1-కి కొనువారలకు ఎలక ట్రిక్ బంగారు ఉంగరము 1-కి ఇనాముగా యివ్వబడును.

సర్వాపురం సరిగచీర 1-కి 16 X 2½	రు 4-8-0
బందరు దవనకొడిచీర 1-కి	రు 8-0-0
చాలామణి మామిడిచీర 1-కి	రు 2-8-0
కాంచీపురము ఆరకుచీర 1-కి	రు 5-0-0
శకుంతలచీర 1-కి	రు 5-8-0

1142 సి. సి. లింగం అందు కో, 2, రామానుజలయ్యర్ వీధి, పోకాయపేట పోస్టు, మద్రాసు.

వివాహ మహోత్సవముల కాలము సమీపించుచున్నది

అవసరములలో అంగళ్లకుపోయి ఎక్కువ ధరల యిచ్చి పట్టపు అంగవస్త్రములు తీయుటకంటె సరిగచీరలు, ధోవతులు, బహుమతులు ఇచ్చుటకు కావలసిన వస్త్రములు మున్నగు సవి వివాహము నకు కావలసిన జవిశీకి ముందుగానే మాకు ఆర్డర్ లిచ్చుట మంచిది. ఇప్పటి కాలమునందుగా నాగ రిక మాదిరియ ప్రకారము పట్టుచీరలు నేయబడును. చాయకు పూచీ ఇవ్వబడును. 100-కి 25 రూపాయలు నంతున ముందుగా అడ్వాన్సు పంపవలెను.

దిస్పదేశీ ఇండస్ట్రియల్ లిమిటెడ్, బ్రాంచి: మధుర. (962) కంబీవరం.

కాళయుక్తి సంవత్సరాది సంచిక తయారగుచున్నది

పింగళి సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు మహాజనుల పటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

కాగితముల కలపునం జేసి కావలసినన్ని ప్రతులు మూత్రమే నిధిమకేయించు చుండుటకలన నలయువారు వెంటనే వాసికొను టుచితము.	వెల రు 2-0-0
ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	" " 0-8-0
" ఆర్ధసంవత్సర " " " 0-12-0	
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

తామరతైలము	గజికితైలము	మోహినితైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-4-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టి పీఠి మద్రాసు.

విజ్ఞాన చంద్రికా ముక్కుడిచీర, మాంటు రోడ్, మదరాసు.
కొండ తేలుగు పుడుకల అన్నియు వ్యాపకమైన వెలకు వారము కట్టబడినవి విక్రమము.
వాక్యము, ఉత్తరము-లక్ష్మీపతి, డి. సి. పం. వి. కె. ఎ. ఎ. (945-837) మే కజరు.

శ్రీశానమృత్యుశాస్త్రీకృత నవలలు.
శ్రీ శానవాటిక.
కాలికో 1-0-0, గావర 0-14-0
విధానానురాగము.
వెల 0-12-0.
839 మా నేజరు కలాభివర్ధని.
కాయవరం, కామచంద్రపురం పోస్టు గోదావరి జిల్లా.

జీవితములు, నవలలు
1 గోపాలకృష్ణగోళి 0-8-0 1 చుంజునతి -12-0
2 మహాదేవగోవిందాణ్ణజేరి 2 జగన్నోహిని 0-10-0
3 రామత్రిధిస్వామి 0-10-0 3 ఇందిరామంధరము 0-10-0
4 నివేతాసోదరి 0-8-0 4 రంగరాజు 0-14-0
5 విదవారి చక్రవర్తి 0-8-0 5 అమృతవల్లి 1-4-0
6 వార్షింజీ ప్రభువు 0-8-0 6 కళావతి 0-12-0
వై 2 గ్రంథముల నొకపర్యాయము కొనువారికి తపాలాఫీలు మేమే ధరించెదము. (982-409)
ఎం ఆర్. కృష్ణారావు అందు కో, నెల్లూరు.

అమృతార్థవ అవతేన్యాము.
ఈ శాస్త్రము రక్తమును శుద్ధిచేసి వీర్యమును పెచ్చించి బలమును కలిగించి ముష్టిశుచనము చేసి చేతి కాలి యంటల పోగొట్టును. మెదడును చల్లచేసి కఠినమునకు తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘత్వము, భేదులు, తలనోప్పి, రొమ్మునోప్పి మొదలగువారికి తప్పక నివారించును.
218 ఆర్డర్ పొడ దబ్బీ 1-కి రు. 2-0-0.
వైద్యశాస్త్ర మశివశంకర్ గోవింద్రి, ఆకంకన్నిగ్రహ శాస్త్రపాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

INDUSTRIAL DEVELOPMENT.
Essential for National Uplift.
Practical instructions for making Inks, Hair Oils, Tooth powders etc.
SENT BY POST.
Fees for particular Industry Rs. 10/ One year's full course Rs. 100. If paid monthly Rs. 12/ Half yearly Rs. 60.
IN ADVANCE.
For further particulars, apply with a postal stamp to :
THE SUPERINTENDENT,
Correspondence School of Industries
BANGALORE CITY.

సావర్నీ అందు కంపెనీ బారి
శా మ ర తై ల ము.
ఈ తైలమును 2 కొజులు తావర, ఏనుగొట్టి, దురద, తీటు ఇటువంటి చర్మవ్యాధులకు వైన రాచిన మెదల మాయమై పోవును. గణములేదగిన డబ్బు వాసను చేయబడును. బుడ్డి 1-కి క్రయం ఆ. 12.
8 బుడ్లకు పోస్టుఖర్చుల వనైరా తేవు
సావర్నీ అందు కంపెనీ,
(1189) కచ్చాతేక్కర్ ఆగ్రహారం, మదరాసు.

కృష్ణవైద్య గోపాలకృష్ణ గోరేగారి చిట్టా
విజ్ఞాన చిత్ర నవలలు
30 1-5 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-2-0
డి. సి. భర్త్యుల ప్రత్యేకము.
నేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

ADRS:— Printed and Published by K. Nageswara Rao at the "Andhra Patrika" Power Press 5 & 7 Thumbu Chetty Street, George Town